

Основна школа „Душан Јерковић“ Ужице

школска 2022/2026.

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

Полазне основе за израду школског програма су:

1. Закон о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018-др. закон, 10/2019, 27/2018- др. закон, 6/2020 и 129/2021).
2. Закон о основном образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", бр. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018-др. закон и 129/2021).
3. Закон о уџбеницима ("Сл. гласник РС", бр.27/2018).
4. Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр 5/2019, 1/2020 и 6/2021)

УВОД

О школи

Основна школа „Душан Јерковић” основана је 1955. године и данас је једна од највећих школа по броју ученика у Златиборском округу, у којој се настава одвија у две смене. Налази се у центру града на адреси Трг Светог Саве 10, и ужива велики углед у својој средини. Такође, сарадња школе са окружењем и родитељима је веома добра. Родитељи наших ученика представљају општу популацију родитеља, односно има их свих социоекономских слојева, свих образовних нивоа и профила и представљају слику опште популације. Ученици школе постижу добре резултате што се огледа, првенствено кроз резултате на општинским, окружним и републичким такмичењима. Успешност школе се огледа и кроз резултате постигнуте на завршном испиту за упис у средњу школу, где је наша школа високо позиционирана на нивоу општине, као и дугогодишњи низ резултата који су изнад републичког просека.

Наставници који раде у школи су аутори и коаутори уџбеника, рецензенти, аутори и реализатори више семинара, стручних чланака, учествују у међународним конференцијама, реализатори активности (стручна предавања и радионице) у циљу унапређења инклузивног образовања на територији Школске управе Ужице, а неколико наставника је награђивано на државном нивоу за примере успешне наставне праксе. Четири наставника су стекла звање педагошког саветника. Један наставник је саветник – спољни сарадник Школске управе Ужице за инклузивно образовање од 2019. године. Наши библиотекари су проглашени за најбоље у Републици Србији 2016. и 2020. године. Учешћем у ДЕЛФ пројекту, наша школа омогућава полагање испита ученицима из Француског језика и стицање дипломе која потврђује ниво стеченог знања француског језика за оне којима француски језик није матерњи. То је званична диплома Министарства просвете Републике Француске, која омогућава, онима који уче француски језик, да озваниче свој ниво знања и способности употребе језика. Испит се на истоветан начин полаже у целом свету, диплома је важећа у целом свету и једном стечена, важи трајно. Наша школа је потписник меморандума о сарадњи са ОШ „Строчја Вас“ из Љутомера.

Школа је увек тежила да обезбеди спој безбедне и недискриминаторне средине за ученике са наставом која је савремена, ефикасна, квалитетна и прилагођена потребама и интересовањима ученика. У жељи да будемо школа са подстицајним и креативним наставним плановима и ваннаставним активностима, учествујемо у националним и међународним пројектима.

Основно опредељење у раду школе је настава која је савремена, ефикасна, квалитетна и прилагођена потребама и интересовањима ученика. То је основна идеја и циљ коме се тежи и који је био идеја водила у изради Школског програма и свих осталих планова рада школе.

Полазне основе израде Школског програма

Приликом израде Школског програма користили су се следећи документи:

1. Закон о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 10/2019, 27/2018 - др. закон, 6/2020 и 129/2021)
2. Закон о основном образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", бр. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018 – др. закон, 129/2021)
3. Закон о уџбеницима ("Сл. гласник РС", бр.27/2018)
4. Правилник о наставном плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 10/2017-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18 и 2/2020-1)
5. Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021)
6. Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр 5/2019, 1/2020 и 6/2021)
7. Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр 11/2019, 6/2020 и 7/2021)

8. Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 15/2018, 18/2018, 3/2019, 3/2020, 6/2020 и 17/2021)

9. Правилник програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр.5/2019, 1/2020, 6/2020, 8/2020, 5/2021 и 17/2021)

10. Правилник програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр.11/2019, 2/2020, 6/2020, 5/2021 и 17/2021)

Приликом израде Школског програма користили су се и школски документи, а посебно Школски развојни план и резултати самовредновања за све области рада.

Начела на којима је програм утемељен су:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;

10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

Школски програм израђен је у складу са Националним оквиром образовања и васпитања и садржи:

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју детета
- обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој детета, ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
- развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- развијање позитивних људских вредности;

- развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања; .

У изради програма посебно се водило рачуна о општим међупредметним компетенцијама:

Опште међупредметне компетенције за крај обавезног основног образовања и васпитања у Републици Србији, су:

- 1) компетенција за учење;
- 2) одговорно учешће у демократском друштву;
- 3) естетичка компетенција;
- 4) комуникација;
- 5) одговоран однос према околини;
- 6) одговоран однос према здрављу;
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
- 8) рад са подацима и информацијама;
- 9) решавање проблема;
- 10) сарадња;
- 11) дигитална компетенција.

Компетенција се развијају кроз наставу свих предмета и примењују у разним ситуацијама при решавању различитих проблема и задатака. Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције биће посебно издвојене у годишњим плановима рада.

II ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА

Школски програм се реализује у периоду од четири године, односно од почетка школске 2022/2023. године до краја школске 2025/2026. године

III ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ

Програм се реализује на српском језику

IV НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

У школи се реализују Основе програма предшколског васпитања и образовања „Године узлета“, програм рада продуженог боравка, ови програми саставни су део Школског програма. Школски програм се реализује у првом и другом циклусу. Први циклус се реализује у I, II, III и IV разреду, а други циклус се реализује у V, VI, VII и VIII разреду.

Напомена: у школи сви ученици похађају наставу на српском језику, тако да је у свим табелама изостављен српски као нематерњи језик. Ако дође до промене урадиће се анекс на Школски програм и ове табеле изменити.

Информисање о важним питањима из живота и рада школе врши се путем школског сајта, <https://dusanjerkovic.edu.rs/> и Инстаграм странице школе. Поред сталног унапређења образовања и васпитања, велика пажња поклања се безбедности ученика, бољем и квалитетнијем раду школе и неговању сарадничких односа са различитим институцијама.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Редни број	А: ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	недељно	Годишње
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
8.	Дигитални свет	1	36
УКУПНО: А		21	756
Редни број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36
УКУПНО: Б		1	36
УКУПНО: А + Б		22	792

Редни број	ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	недељно	Годишње
1.	Редовна настава	22	792
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатна настава	1	36
4.	Настава у природи	7 дана годишње	

Редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	недељно	годишње
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности	1 - 2	36 - 72
3.	Екскурзија	1 дан годишње	

ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

1. обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
2. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
3. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
4. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
5. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
6. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
7. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
8. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
9. развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
10. развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
11. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
12. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
13. развијање позитивних људских вредности;
14. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
15. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
16. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
17. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Наставни предмет: **СРПСКИ ЈЕЗИК** (5 часова недељно, 180 часова годишње)

Прво полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		Обрада	утврђивање вежбање систематизација	
1.	КЊИЖЊВНОСТ	20	16	36
2.	ЈЕЗИК граматика, правопис, ортоепија	14	8	22
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА слушање, говор, читање, писање	16	24	40
УКУПНО прво полугодиште		50	48	98

Друго полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		Обрада	утврђивање вежбање систематизација	
1.	КЊИЖЕВНОСТ	16	17	33
2.	ЈЕЗИК граматика, правопис, ортоепија	16	10	26
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА слушање, говор, читање, писање	12	11	23

УКУПНО друго полугодиште	44	38	82
--------------------------	----	----	----

Назив предмета **СРПСКИ ЈЕЗИК**

Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Разред Трећи

Годишњи фонд часова 180 часова

Наставна област: КЊИЖЕВНОСТ

Садржаји	<p>ШКОЛСКА ЛЕКТИРА</p> <p>Лирска поезија</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Душан Костић: <i>Септембар</i> 2. Григор Витез: <i>Какве је боје поток</i> / Десанка Максимовић: <i>Вожња</i> 3. Душан Васиљев: <i>Зима</i> 4. Мирослав Антић: <i>Шта је највеће</i> / Ф. Г. Лорка: <i>Луцкаста песма</i> 5. Драган Лукић: <i>Свакога дана /Шта је отац</i> 6. Бранислав Црнчевић: <i>Љутице мече</i> / Љубивоје Ршумовић: <i>Аждаја своје чеду тепа</i> 7. Милован Данојлић: <i>Љубавна песма</i> 8. Љубивоје Ршумовић: <i>Домовина себрани лепотом</i> 9. <i>Химна Светоме Сави</i> 10. Бранко Стевановић: <i>Занимање Марка Краљевића</i> <p>Епска поезија</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Народне песме: <i>Марко Краљевић и бег Костадин, Орање Марка Краљевића</i>
	<p>Проза</p>

1. Ла Фонтен: *Цврчак и мрав* / Езоп: *Корњача и зец*
2. Народна приповетка: *Свети Сава и сељак без среће*
3. Народна бајка: *Чардак ни на небу ни на земљи*
4. Народна приповетка: *Свијету се не може угодити*
5. Бранко Топић: *Изокренута прича*
6. Оскар Вајлд: *Себични џин*
7. Светлана Велмар Јанковић: *Златно јагње* (одломак)
8. Бранко В. Радичевић: *Прича о дечаку и Месецу*
9. Ијан Маџуен: *Реч-две о Питеру* (одломак)
10. Јохана Шпири: *Хајди* (одломак)
11. Народна бајка: *Баи-Челик* (читање у наставцима)
12. Јасминка Петровић: *Од читања се расте* (читање у наставцима)

Драмски текстови

1. Душан Радовић: *А зашто он вежба*
2. Александар Поповић: *Лед се топи*
3. Јованка Јоргачевић: *Никад два добра*
4. Лаза Лазић: *Суђење*

Популарни и информативни текстови

Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Милева Ајнштајн, Михаило Пупин), знаменита завичајна личност и др.

ДОМАЋА ЛЕКТИРА

1. Бранко Топић: *Доживљаји Мачка Тоше*
2. Избор из поезије *Душана Радовића* (Замислите, Да ли ми верујете, Страшан лав, Кад је био мрак, Тужне ђачке исповести, Здравница, Плави зец и друге песме)
3. Браћа Грим: *Бајке* (по избору)

Учитељу се пружа могућност да изабере да ли ће на часовима обрађивати:

Ла Фонтену басну *Цврчак и мрав* или Езопу басну *Корњача и зец*;
 Шта је највеће Мирослава Антића или Луцкасту песму Ф. Г. Лорке;
 Свакога дана или Шта је отац Драгана Лукића;
 Какве је боје поток Григора Витеза или Вожња Десанке Максимовић;
 Љутито мече Бранислава Црнчевића или Аждаја своме чеду тепа Љубивоја Ршумовића

Књижевни појмови:

- лирска песма,
- химна,

	<ul style="list-style-type: none"> -епска песма, - народна бајка, - роман, -поређење, - персонификација (на нивоу препознавања), - опис, - дијалог, - приповедање, - епски јунак, - драмска радња
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -чита са разумевањем различите текстове; -описе свој доживљај прочитаних књижевних дела; -изнесе своје мишљење о тексту; -разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; -одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; -именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; -уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); -разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; -разуме идеје књижевног дела; -уочи основне одлике народне бајке; -разликује народну од ауторске бајке; -представи главне особине јунака; -уочи основне одлике народне епске песме; -уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; -разликује опис од приповедања у књижевном делу; -покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; -уочи хумор у књижевном делу;
Наставна област: ЈЕЗИК (граматика, правопис и ортоепија)	
Садржаји	<p>Врсте речи:</p> <ul style="list-style-type: none"> именице (градивне, збирне); придеви (присвојни, градивни); род и број придева; заменице (личне заменице); глаголи; лице и број глагола.

	<p>Подела речи на крају реда (граница на самогласник).</p> <p>Управни говор (први и други модел). Неуправни говор.</p> <p>Велико слово: писање имена народа, вишечланих географских назива (планина, река, језера, мора и сл.), празника, наслова књига и часописа;</p> <p>Писање присвојних придева изведених од властитих имена (суфикси: <i>-ов, -ев, -ин; -ски, -чки, -шки</i>).</p> <p>Речца <i>не</i> уз именице и придеве.</p> <p>Наводници (у управном говору, насловима дела, називима школа).</p> <p>Сугласник <i>ј</i> (између самогласника <i>и-о</i> и <i>о-и</i>).</p> <p>Скраћенице (мерне јединице за масу, дужину, време и запремину течности).</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; -одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; -примењује основна правописна правила; -јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо;
Наставна област: ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (слушање, говор, читање, писање)	
Садржаји	<p>Краћи и дужи текстови - књижевни и некњижевни, као и нелинеарни текстови.</p> <p>Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано).</p> <p>Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) - усмено и писано.</p> <p>Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.).</p> <p>Богаћење речника: речи истог или сличног значења; речи супротног значења; речи које значе нешто умањено и увећано (уз одговарајуће текстове из лектире).</p> <p>Правописне вежбе: вежбе допуњавања и избора правилног облика речи; диктат, аутодиктат.</p> <p>Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице.</p> <p>Лексичко-семантичке вежбе: речи који припадају различитим тематским скуповима; речи супротног значања али исте врсте и истог рода и броја, промена граматичког лица у тексту; основно и пренесено значење речи и друго.</p> <p>Стилске вежбе: састављање прича на основу задатих речи; сажимање или проширивање познате приче (текста), мењање краја приче (текста); настављање приче на основу датог почетка; промена становишта (нпр. увести у текст нове ликове; сместити бајку у далеку будућност...).</p> <p>Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског / драматизованог текста и сл.</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -чита текст поштујући интонацију реченице/стиха;

	<ul style="list-style-type: none"> -изражајно рецитује песму и чита прозни текст; -изводи драмске текстове; -споји више реченица у краћу и дужу целину; -препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; -извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; -варира језички израз; -попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; -разликује формални од неформалног говора (комуникације); -учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника.
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	Именује, рачуна, препричава, набраја, описује, објашњава, дефинише, мери, одваја битно од мање битног, сажима садржаје, даје примере, објашњава, предвиђа, изводи закључак, илуструје, бира, упоређује, решава, игра се, бира, вреднује, конструише, оправдава, процењује, примењује, класификује, разврстава, упоређује, дискутује, планира, смишља, креира, препоручује, наводи аргументе, вреднује квалитет, решава проблеме, класификује, разјашњава
Активности наставника	Упознати ученике са циљевима и садржајима програма, упознати их са правилима рада, упознати их са критеријумима оцењивања по областима, одредити њихово претходно искуство, снимити иницијално стање, редовно пратити рад и залагање ученика на часу, водити рачуна о индивидуализацији приступа ученику, подстицати код ученика развој мишљења и разумевања, неговање позитивне климе у одељењу, омогућити подстицајну средину за рад и учење, охрабрити помаже и подстиче ученике, омогућити ученицима да сами изводе закључке, подстицати ученике на учење, инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада, инсистирати на практичној примени стечених знања, оцењивањем мотивисати ученике за учење, оцењивањем проценити ниво постигнућа ученика, идентификовати напредак у учењу и постигнућима ученика
Начин провере остварености исхода	Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Акцент би требало да буде на учениковим способностима на ономе што ученик може или покушава да учини. Током процеса наставе и учења учитељ континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити довољно јасна и информативна, како би била подстицајна за даље напредовање ученика. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

Методе, поступци и техника наставе, облици рада	<p>На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.</p> <p>Савремени приступ у настави односи се на коришћење ИКТ у активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета.</p> <p>Сви поступци су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета, у овом случају током трећег разреда.</p> <p>На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика.</p>
--	--

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Српски језик
Ученик кроз наставу српског језика:

Примењује основна знања о српском језику и основна начела тумачења књижевних дела; поштује књижевнојезичку норму и користи језик као низ стваралачких могућности у усменој и писаној комуникацији ? обликује логичан и структуриран говорени и писани текст; чита, тумачи, упоређује и вреднује књижевне и неуметничке текстове из националне и светске културне баштине прикладне узрасту ученика; уме да изабере дела за читање према свом литерарном укусу; чува, негује и воли српски језик.

Основни ниво
Средњи ниво
Напредни ниво

<p>Говори јасно поштујући књижевнојезичку норму. Пажљиво и с уважавањем слуша саговорника. Саставља говорени или писани текст једноставне структуре. Користи оба писма. Разговетно и течно чита. У различите сврхе чита и тумачи краће једноставније књижевне и неуметничке текстове. Образлаже свој доживљај књижевног текста. Проналази и вреднује основне информације у неуметничком тексту. Разликује књижевни од народног језика. Препознаје говор мржње као негативну појаву у друштву. Примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовима, облицима речи и врстама реченица. Правилно употребљава речи из свакодневне комуникације, уџбеника и лектире. Зна ауторе књижевних дела из обавезног школског програма. Тумачи тематске слојеве књижевног дела и свој доживљај уметничког дела.</p>	<p>Усмено јасно формулише своје мишљење. У различите сврхе чита, тумачи и критички промишља књижевне и неуметничке текстове. Износи јасан став о тексту који чита. Разликује гласове, облике и врсте речи и реченица српског језика и уме да примени одређена граматичка правила у говору и писању. Правилно употребљава фонд речи у складу са основним нивоом образовања. Користи основне књижевне термине у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. Анализира издвојен проблем у књижевном делу и уме да аргументује своје мишљење и ставове на основу примарног текста. Примењује стратегије читања примерене типичним жанровима. Самостално одабира дела за читање из опуса књижевности за децу.</p>	<p>У званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из језика, књижевности и културе. У писању рада на задату тему из језика, књижевности и културе користи препоручену литературу. Одређује подврсте речи. Анализира основне моделе реченица. Користи језик као низ могућности које му служе у изражавању. Критички чита, тумачи и вреднује књижевна дела средње сложености из обавезног и изборног школског програма. Самостално уочава проблеме у књижевном делу. Свој суд о књижевном делу аргументовано износи стално имајући на уму примарни текст, као и друге текстове. Примењује стратегије читања које су усаглашене са читалачким задатком.</p>
---	---	--

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Српски језик		
ЈЕЗИК		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p>Разуме шта је језик, поштује свој језик и поштује друге језике. Препознаје говор мржње као негативну појаву у друштву. Примењује књижевнојезичку</p>	<p>У говору и писању примењује одређена граматичка правила у вези са гласовима, облицима и врстама речи и са реченицама српског језика. Употребљава фонд речи у складу са нивоом образовања. Примењује</p>	<p>Има богат речник и доживљава језик као низ могућности које му служе у изражавању. Говори о одабраним темама из језика, књижевности и културе које су предвиђене градивом, примењујући</p>

<p>норму у вези са гласовима, облицима речи и реченицама. Разуме значење речи из уџбеника, лектире и свакодневне комуникације и уме правилно да их употреби у одговарајућем облику и контексту. Говори јасно и саговорника слуша пажљиво, уз уважавање. Саставља једноставан говорени или писани текст о доживљају књижевног дела, као и о темама из свакодневног живота и света маште. Користи оба писма. Примењује правописну норму у једноставним примерима.</p>	<p>правописна правила у сложенијим примерима и уме да се служи речницима, приручницима и енциклопедијама. Јасно формулише своје мишљење. Саставља логичан и структуриран сложенији говорени или писани текст, тумачећи основне идејне и формалне елементе једноставнијег књижевног и неуметничког текста.</p>	<p>основне говорничке вештине. Саставља једноставнији аргументативни текст. Користи препоручену литературу у писању рада на задату тему из језика, књижевности и културе. Доследно примењује правописну норму из сваке правописне области предвиђене обавезним школским програмом.</p>
КЊИЖЕВНОСТ		
<p>Разговорно и течно чита. Уме укратко да опише свој доживљај књижевног дела и издвоји тражене информације у неуметничком тексту. Познаје ауторе књижевних дела предвиђених програмом. Прави разлику између усмене и ауторске књижевности. Уочава основне елементе тематске, композиционе и стилске структуре епског, лирског и драмског књижевног дела из обавезне школске лектире. Своје утиске и закључке илуструје основним примерима из књижевног и неуметничког текста.</p>	<p>Познаје основне књижевне термине и адекватно их примењује у тумачењу књижевних дела. Самостално анализира издвојен проблем у књижевном тексту и уме да аргументује своје мишљење. Познаје основне стратегије читања и уме да их примени у типичним читалачким ситуацијама. Заузима јасан став према тексту који чита. Самостално одабира дела за читање из опуса књижевности за децу. Испољава читалачку радозналост (нпр. радо посећује библиотеке) и схвата значај читања за развој сопствене опште културе и знања.</p>	<p>Самостално уочава и анализира проблеме у књижевним текстовима. Користи више гледишта у тумачењу књижевног дела. Пореди одлике анализираног књижевног дела са другим делима. Аргументовано износи свој суд о тексту. Има развијену читалачку културу. Уме да препоручи књижевно дело и да образложи свој избор. Искузује љубав и поштовање за књижевност и вредности националне културе и културе других народа.</p>

Наставни предмет: **ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК** (2 часа недељно, 72 часа годишње)

Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења. У исто време, настава страних језика треба да:

- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика;
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција;
- стимулише машту, креативност и радозналост;

- подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства.

Циљ учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену, а од трећег разреда и писану комуникацију, и да стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења. У исто време, настава страних језика треба да:

- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика;
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција;
- стимулише машту, креативност и радозналост;
- подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	МЕСЕЦ										ОБР АДА	ОСТАЛИ ТИПОВ И ЧАСОВ А	СВЕГА
	IX 9	X 9	XI 8	XII 7	I 4	II 7	III 9	IV 6	V 8	VI 5			
1. STARTER UNIT	X										0,5	1,5	2
2. UNIT 1 - WHAT'S THIS?	X										1,5	2,5	4
3. UNIT 2 - PLAYTIME	X	X									1,5	2,5	4
4. UNIT 3 - THIS IS MY NOSE		X									1,5	2,5	4
5. REVIEW 1 + TEST 1		X									0	2	2

6.	UNIT 4 - HE'S A HERO		X	X							1,5	2,5	4
7.	UNIT 5 - WHERE'S THE BALL?			X							1,5	2,5	4
8.	UNIT 6 - BILLY'S TEDDY			X	X						1,5	2,5	4
9.	REVIEW 2 + TEST 2				X						0	2	2
10.	CHRISTMAS				X						0	1	1
11.	UNIT 7 - ARE THESE HIS TROUSERS?				X	X					1,5	2,5	4
12.	UNIT 8 - WHERE'S GRANDMA?					X	X				1,5	2,5	4
13.	UNIT 9 - LUNCHTIME						X				1,5	2,5	4
14.	REVIEW 3 + TEST 3						X	X			0	2	2
15.	UNIT 10 - A NEW FRIEND							X			1,5	2,5	4
16.	EASTER							X			0	1	1
17.	UNIT 11 - I LIKE MONKEYS							X	X		1,5	2,5	4

18	UNIT 12 - DINNERTIME								X			1,5	2,5	4
19	REVIEW 4 + TEST 4								X	X		0	2	2
20	UNIT 13 - TIDY UP									X		1,5	2,5	4
21	UNIT 14 - ACTION BOY CAN RUN									X	X	1,5	2,5	4
22	UNIT 15 - LET'S PLAY BALL										X	1,5	2,5	4
УКУПНО:		9	9	8	7	4	7	9	6	8	5	24	48	72

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТ И	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Б р ој ч а с о в а п о т е м и	О б р а д а	О с т а л и т и п о в и
(Комуникатвине функције)	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:			

<p>1. Starter – Hello! Уводна тема – Здраво</p> <p>Поздрављање и представљање; давање основних информација о себи; давање и и тражење основних информација о другима; исказивање хронолошког времена; описивање предмета.</p>	<p>-разумеју краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење / давање информација личне природе;</p> <p>-поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставна језичка средства;</p> <p>-поставе и одговоре на једноставна питања личне природе;</p> <p>-у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима;</p> <p>-изразе хронолошко време;</p> <p>- уоче сличности и разлике у животу у школама у ВБ и код нас;</p> <p>-поштују правила учтиве комуникације.</p>	<p>Изразе и речи који се користе за поздрављање, представљање и основну друштвену комуникацију са вршњацима – <i>Hello! Hi! What's your name? I'm (Miloš). Hello. Bye. How are you? I'm fine thank you. And you? How old are you? I'm (nine) How old is he/she? He's/She's (ten). What day is it today? It's Monday. What colour is the (book)? It's (red). It's a (red) book;</i> речи којима се именују боје, дани у недељи и бројеви до 10.</p>	2	0,5	1,5

<p>2. What's this?</p> <p>Шта је ово?</p> <p>Описивање предмета; разумевање и реаговање на једноставне налоге; исказивање метеоролошког времена.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставне описе предмета; - опишу предмете користећи једноставна језичка средства; - разумеју и реагују на једноставне налоге; - формулишу једноставне налоге; - разумеју и формулишу једноставне исказе о метеоролошком времену; - разумеју сличности и разлике између живота и рада у школама у ВБ и код нас. 	<p>Речи којима се именују предмети из учионице; језичке структуре – <i>What's this? It's a (door). This is my blue pen/ pink bag. Open the door. Close the door; What's the weather like? It's (rainy).</i> правилно писање малих и великих латиничних слова - <i>Aa, Bb, Cc, Dd</i>; речи у којима се појављују гласови /æ/, /b/, /k/, /d/ и уочавају њихову повезаност са словима - <i>a, b, c, d</i>; приче и песме које се односе на тему; дијалоге и кратак дескриптивни текст; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа о (својим) предметима из учионице.</p>	4	1,5	2,5
--	---	---	----------	------------	------------

<p>3. Playtime!</p> <p>Време за игру!</p> <p>Давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима; описивање предмета; изражавање припадања и допадања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - поставе и одговоре на једноставна питања личне природе; - саопште информације о себи и другима користећи једноставна језичка средства; - разумеју једноставне описе предмета; - опишу предмете користећи једноставна језичка средства; -разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на поседовање и допадање; -питају и саопште чије је нешто, шта им се допада; - разумеју и опишу популарне игре и начин разоноде вршњака у ВБ у кући. 	<p>Речи којима се именују играчке; језичку структуру – <i>This is my / your... Is this your ...? Yes, it is. No, it isn't. This is my big red kite. What's your favourite...? It's (a) ... My favourite toy is (a ball). My favourite colour is (red). My favourite animal is (a dog)</i>; правилно писање малих и великих латиничних слова – <i>Ee, Ff, Gg, Hh</i>; речи у којима се појављују гласови /e/, /f/, /g/, /h/ и уочавају њихову повезаност са словима – <i>e, f, g, h</i>; причу и песму које се односе на тему; читање изолованих реченица и уочавање реченичних делова; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа о омиљеним играчкама.</p>	4	1,5	2,5
--	---	--	---	-----	-----

<p>4. This is my nose!</p> <p>Ово је мој нос!</p> <p>Описивање људи; разумевање и давање једноставних налога; исказивање савета; изражавање броја нечега; поздрављање и представљање.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставан опис људи; - опишу људе једноставним језичким средствима; - разумеју и формулишу једноставне савете; - разумеју и реагују на упутства и налоге; - дају упутства и налоге; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на количину/број нечега; - размене једноставне исказе приликом упознавања и представљања; - поштују правила учтиве комуникације. 	<p>Речи којима се именују делови тела; једнину и множину именица – <i>one arm, two arms</i>; језичке структуре – <i>This is... / These are ... Two eyes/ten fingers.... Let's put on sun cream. Put it on your arms and nose. Cut out. Stick; Hello. This is (Tom). Nice to meet you.</i> правилно писање малих и великих латиничних слова – <i>Ii, Jj, Kk, Ll</i>; речи у којима се појављују гласови / i /, /dʒ/, /k/, /l/ и уочавају њихову повезаност са словима – <i>i, j, k, l</i>.; причу која се односи на тему; читање и праћење инструкција за прављење лава од папира; усмено описивање слика; читање кратког пасуса, уочавање његових делова (реченице);</p> <p>формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа о свом телу.</p>	4	1,5	2,5
<p>5. Revision and test 1</p> <p>Ревизија и тест 1</p> <p>Описивање предмета и људи; изражавање количине, припадања и допадања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју и формулишу једноставне исказе о познатим темама; - поставе и одговоре на једноставна питања личне природе и питања о познатим темама; - препознају гласове и повежу их са одговарајућим словима. 	<p>Речи којима се именују бројеви, предмети из учионице, играчке и делови тела; дијалогске моделе и језичке структуре из претходне четири теме (<i>What's your name? I'm (Miloš). Hello. Bye. How are you? I'm fine thank you. This is my / your... Is this your ...? Yes, it is. No, it isn't; What's your favourite...? It's (a) ... This is... / These are ...</i>); речи које садрже гласове /æ/, /b/, /k/, /d/, /e/, /f/, /g/, /h/, /l/, /dʒ/, /k/, /l/, односно слова <i>a, b, c, d, e, f, g, h, j, k, l</i>.</p>	2	0	2

<p>6. He's a hero!</p> <p>Он је херој!</p> <p>Представљање других (чланова породице); давање и тражење основних информација о другима.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставна питања личне природе и одговоре на њих; - разумеју једноставне исказе који се односе на представљање других и тражење/давање информација о њима; - формулишу једноставне исказе којима представљају чланове породице; - разумеју породичне односе у ВБ; - уоче сличности и разлике у униформама типичним за одређена занимања у ВБ и код нас. 	<p>Речи којима се именују чланови породице и занимања; језичке структуре – <i>Hello! This is my mum. She's a nurse. He's a teacher. Is he / she a doctor? Yes, he / she is. No, he /she isn't.</i>; правилно писање малих и великих латиничних слова – <i>Mm, Nn, Oo, Pp</i>; речи у којима се појављују гласови /m/, /n/, /ɒ /, /p/ и уочавају њихову повезаност са словима – <i>m, n, o, p</i>; причу која се односи на тему; дескриптивни текст и одговарају на да / не питања; дескриптивни текст којим се описују занимања; дијалошки модел – <i>Is he / she a ...? Yes, he / she is. No, he / she isn't</i>; изоловане реченице и уочавају велико слово на почетку и тачку на крају; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа о занимањима чланова породице.</p>	4	1,5	2,5
--	--	---	---	-----	-----

<p>7. Where's the ball?</p> <p>Где је лопта?</p> <p>Исказивање просторних односа, осећања и способности у садашњости.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставна обавештења о простору и реагују на њих; - траже и пруже кратка и једноставна обавештења о томе где се неко или нешто налази; - опишу непосредни простор у којем се крећу једноставним језичким средствима; - разумеју и изразе своја осећања једноставним језичким средствима; - разумеју једноставне исказе о способностима у садашњости и реагују на њих; - формулишу једноставне исказе о способностима у садашњости; - разумеју и на матерњем језику опишу популарне игре и начин разоноде вршњака у ВБ у парку. 	<p>Изразе и речи који се односе на игру у парку; језичку структуру са предлозима за место – <i>Where's the ...? It's in / on / under the... Where's the girl? She's under the tree</i>; изразе и речи којима се изражавају осећања– <i>It's nice/cool/so much fun...</i>; језичку структуру за изражавање тренутних способности – <i>Can you see her toy</i>; правилно писање малих и великих латиничних слова – <i>Qq, Rr, Ss, Tt, Uu</i>; речи у којима се појављују гласови /kw/, /t/, /s/, /t/, /ʌ/ и уочавају њихову повезаност са словима – <i>q, r, s, t, u</i>; причу и описе и дијалошке моделе који се односе на тему; изоловане реченице, уочавају велико почетно слово код властитих именица; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа о парку из свог окружења.</p>	4	1,5	2,5
---	---	---	---	-----	-----

<p>8. Billy's Teddy! (Билијев меда!)</p> <p>Изражавање припадања / неприпадања; изрицање дозвола; исказивање и реаговање на једноставне налоге.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставне исказе којима се изражава припадање / неприпадање и реагује на њих; - формулишу једноставне исказе који се односе припадање / неприпадање; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на тражење и давање дозвола; - разумеју, формулишу и реагују на једноставне налоге; - упоређују и уочавају сличности и разлике у именовању сродства у ВБ и код нас ширем смислу. 	<p>Речи којима се именују чланови породице; језичку структуру <i>Saxon Genitive</i> – <i>Whose teddy/book is this? It's Billy's teddy/mum's book; It's my sister's (kite); Can I...? Yes, but be careful.</i> правилно писање малих и великих латиничних слова – <i>Vv, Ww, Xx, Yy, Zz</i>; речи у којима се појављују гласови /v/, /w/, /ks/, /j/, /z/ и уочавају њихову повезаност са словима – <i>v, w, x, y, z</i>; причу која се односи на тему; описе слика који се односе на тему; дијалогски модел – <i>Who's this? It's Oli's mum</i>; употребу тачке и знака питања; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа о предметима који припадају члановима њихове породице.</p>	4	1,5	2,5
---	---	---	---	-----	-----

<p>9. Review & Test Ревизија и тест 2</p> <p>Исказивање просторних односа; тражење и пружање основних информа-ција о другима; изражавање припа-дања/непр ипадања.</p>	<p>- разумеју и формулишу једноставне исказе/неколико једноставних исказа у низу о просторним односима, припадању и неприпадању;</p> <p>- дају и траже основне информације о другима (чланови породице - где су и чиме се баве);</p> <p>- разумеју, траже и дају основне исказе који се односе на припадањ/неприпадање;</p> <p>- препознају гласове и повежу их са одговарајућим словима.</p>	<p>Речи које се односе на занимања, игру у парку и чланове породице; језичке структуре <i>Whose teddy/book is this? It's Billy's teddy/mum's book; It's my sister's (kite); He's / She's (teacher) Where's (the ball)? It's</i> и предлоге <i>in/on/under the...</i>; речи које садрже гласове /m/, /n/, /v/, /p/, /kw/, /r/, /s/, /t/, /l/, /v/, /w/, /ks/, /j/, /z/, односно слова <i>m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z..</i></p>	2	0	2
<p>10. Christmas</p> <p>Божих</p> <p>Честитање</p>	<p>- разумеју једноставно исказане честитке и одговарају на њих;</p> <p>- упуте једноставне честитке;</p> <p>- уоче сличности и разлике у начину прославе Божића у ВБ и код нас, певају Божићне песме и играју традиционалне Божићне игре.</p>	<p>Изразе, речи и кратке приче/скечеви који се односе на Божић; Божићну песму <i>Christmas Tree</i>.</p>	1	0,5	0,5

<p>11. Are these his trousers?</p> <p>Да ли су ово његове панталоне?</p> <p>Изражавање припадања/неприпадања; исказивање допадања/недопадања; описивање предмета; описивање уобичајених активности.</p>	<p>- разумеју једноставне исказе којима се изражава припадање / неприпадање и реагује на њих;</p> <p>-траже и дају једноставне исказе којима се изражава припадање;</p> <p>- разумеју једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих;</p> <p>- траже мишљење и изражавају допадање/недопадање једноставним језичким средствима;</p> <p>- разумеју једноставан опис предмета;</p> <p>- опишу предмете једноставним језичким средствима;</p> <p>- уоче и на матерњем језику опишу сличности и разлике у култури одевања у ВБ и код нас.</p>	<p>Речи којима се именује одећа; језичке структуре и дијалогске моделе за изражавање припадања, допадања и описа предмета - <i>Are these his/her sock? Yes, they are. No, they aren't; I like these trousers. They're nice. Do you like orange? I like orange. It's my favourite colour. What's your favourite colour? What colour is this (coat)? It's (red). What colour are these (trousers)? They're (blue) All your trousers are blue</i>; изразе, речи и језичке структуре за описивање уобичајених радњи – <i>Every day I put on my socks</i>; препознавање свих малих и великих латиничних слова; препознавање гласова и слова; причу и стрип који се односи на тему; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа о омиљеној одећи.</p>	4	1,5	2,5
---	--	---	---	-----	-----

<p>12. Where's grandma?</p> <p>Где је бака?</p> <p>Исказивање прострних односа; описивање места.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагују на њих; - траже и пруже кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; - разумеју једноставан опис места; - опишу место и непосредни простор у којем се крећу користећи једноставна језичка средства; - уоче сличности и разлике у култури становања у ВБ и код нас; - уоче сличности и разлике у именовању средства. 	<p>Речи којима се именују стамбене просторије; језичке структуре-<i>Where's grandma? She's in the kitchen. Is she in the kitchen? No she isn't. Where are Dad and Billy? They're in the dining room. Are they in the dining room? No, they aren't. Where's the kitchen? It's downstairs. Where are the bedrooms? They're upstairs;</i> речи у којима се појављује глас /f/ и уочавају његову повезаност са комбинацијом слова <i>sh</i>; препознавање и разликовање гласова /s/, /h/ и /ʃ/ у речима; причу и опис слика које се односе на тему; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа о стану/кући у којој живе.</p>	4	1,5	2,5
--	---	--	---	-----	-----

<p>13. Lunchtime!</p> <p>Време за ручак!</p> <p>Изражавање припадања / неприпадања и поседовања / непоседовања; изражавање количина/броја.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагују на њих; - формулишу једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на количину (број) нечега; - поштују правила учтиве комуникације са вршњацима; - разумеју начин исхране у школама у ВБ. 	<p>Речи које се односе на храну и оброке; језичку структуру – <i>I've got... I haven't got...</i>; једнину и множину именица – <i>a drink/two drinks, a sandwich/ten sandwiches</i>; употребу детрминатора <i>some</i> уз небројиве именице - <i>some grapes</i>, и неодређеног члана <i>a/an</i> – <i>a tomato/an apple</i>; речи у којима се појављује глас /tʃ/ и уочавају његову повезаност са комбинацијом слова <i>ch</i>; препознавање и разликовање гласова /k/, /h/ и /tʃ/ у речима; причу и описе слика које се односе на тему; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа о садржају кутије / пакета за ручак.</p>	4	1,5	2,5
--	--	--	---	-----	-----

<p>14. Review & Test 3</p> <p>Ревизија и тест 3</p> <p>Описивање предмета и места; изражавање поседовања/непоседовања, припадања/неприпадања.</p>	<p>- разумеју и формулишу једноставне исказе исказа у низу о стамбеном простору, храни, одећи и поседовању/непоседовању;</p> <p>- разумеју једноставан опис који се односи на свакодневни живот – становање;</p> <p>- разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на поседовање/непоседовање;</p> <p>- препознају и гласове и повежу их са одговарајућим словима.</p>	<p>Изразе и речи које се односе на стамбени простор, одећу и храну; језичке структуре <i>I have/haven't got, Are these...? Yes they are/No they aren't. Where's Billy/RosyGrandpa/Grandma? He's/She's in the bedroom. Where are mum and dad? They're in the dining room</i>; гласове /ʃ/,/tʃ/ и повезују их са комбинацијом слова <i>sh, ch</i>.</p>	2	0	2
---	--	--	---	---	---

<p>15. A new friend!</p> <p>Нови пријатељ!</p> <p>Описивање живих бића и предмета.</p>	<p>- разумеју једноставан опис бића и предмета;</p> <p>- опишу жива бића и предмете једноставним језичким средствима;</p> <p>- уоче и примене начин писања неформалних писама.</p>	<p>Изразе и речи којима се описује изглед особа и предмета; језичке структуре <i>He's / She's (tall/short). He's/She's got (straight black hair) He / She / It hasn't got (blue eyes); It's got four sides. They're all the same. It's a square. It hasn't got sides. It's smooth and round. It's a circle;</i> речи у којима се појављује глас /θ/ и уочавају његову повезаност са комбинацијом слова <i>th</i>; препознавање и разликовање гласова /t/, /s/ и /θ/ у речима; причу и писмо које се односи на тему; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа којима се описују особе и предмети; писање писма пријатељу.</p>	4	1,5	2,5
<p>16. Easter</p> <p>Ускрс</p> <p>Честитање</p>	<p>- разумеју једноставно исказане честитке и одговарају на њих;</p> <p>- упуте једноставне честитке;</p> <p>- уоче сличности и разлике у начину прославе Ускрса у ВБ и код нас, певају Ускршње песме и играју традиционалне Ускршње игре.</p>	<p>Изразе, речи и кратке приче/скетеве који се односе на Ускрс; ускршње песме и игре.</p>	1	0,5	0,5

<p>17. I like monkeys!</p> <p>Волим мајмуне!</p> <p>Изражавање допадања/недопадања; описивање живих бића; позив на заједничку активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагују на њих; - траже мишљење и изражавају допадање/недопадање једноставним језичким средствима; - разумеју једноставан опис живих бића; - опишу жива бића једноставним језичким средствима; - разумеју и реагују на позив; - упуте позив на заједничку активност; - разумеју правила понашања на јавном месту (зоолошки врт) - користе емотиконе. 	<p>Речи којима се именују дивље животиње; језичке структуре и изразе <i>I like / don't like ... I'm little, They're big. Do you like...? Yes, I do. No, I don't. I like monkeys because they're fun. I don't like giraffes because they're big. An elephant is big. It's got big ears. Let's go to the zoo!</i> речи у којима се појављује глас /æ/, и уочавају његову повезаност са словом <i>a</i>; причу и песму које се односе на тему; одговарајуће симболе (емотиконе) за волим/не волим - ☺, ☹; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа којима се описују омиљене/неомиљене животиње уз образложење.</p>	4	1,5	2,5
--	---	---	---	-----	-----

<p>18. Dinnertime!</p> <p>Време за вечеру!</p> <p>Изражавање допадања/недопадања; исказивање предлога, савета и упозорења.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања и реагују на њих; -формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања; - разумеју једноставнепредлоге, савете и упозорења и реагују на њих; - формулишу једноставне предлоге, савете и упозорења; - разумеју правила понашање на јавним местима (кафић); - користе емотиконе. 	<p>Речи којима се именује храна; језичке структуре и изразе – <i>Do you like...? Yes, I do. No, I don't. What do you like? Eat (your figs) and drink (your milk) Don't be late for school; Would you like...? Yes, please. No, thank you;</i> речи у којима се појављује глас /e/, и уочавају његову повезаност са словом e; причу која се односи на тему и мени у кафићу; одговарајуће симболе (емотиконе) за волим/не волим - ☺, ☹; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа који се односе на изражавање допадања/недопадања.</p>	4	1,5	2,5
<p>19. Review & Test 4</p> <p>Ревизија и тест 4</p> <p>Изражавање допадања/недопадања; описивање живих бића и предмета;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на допадање/недопадање и опис предмета; - разумеју једноставан текст којим се описују жива бића; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на поседовање/непоседовање и опис живих бића и предмета; - препознају гласове и повежу их са одговарајућим словима. 	<p>Речи којима се именују дивље животиње, храна, пиће и облици; придеви којима се описују жива бића и предмети; Језичке структуре и изразе <i>I like / don't like (fish/snakes). She's/He's got straight blond hair. It's/ It hasn't got four sides. It's got three sides. It's a triangle;</i> речи које садрже гласове /æ/ и /e/ односно слова a, e.</p>	2	0	2

<p>20. Tidy up!</p> <p>Поспреми!</p> <p>Описивање простора и просторних односа; изражавање количине/броја.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставан опис простора и просторних односа; - опишу простор и просторне односе једноставним језичким средствима; - траже и пруже кратка обавештења о оријентацији у простору; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на количину/број; - разумеју сличности и разлике у култури становања у ВБ и код нас. 	<p>- речи којима се именују делови намештаја; предлоге <i>in/on/under</i>; просте бројеве до 100; језичке структуре – <i>There’s a bed in my bedroom. There are three pillows on my bed; How many (blankets)? There’s one (blanket). There are two (blankets)</i>; причу која се односи на тему и чланак у часопису; речи у којима се појављује глас /ɪ/, и уочавају његову повезаност са словом <i>i</i>; употребу тачке и знака питања; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа који се односе на опис простора и просторних односа и изражавање количина.</p>	4	1,5	2,5
<p>21. Action Boy can run!</p> <p>Екшн бој уме да трчи!</p> <p>Описивање способности; описивање бића; исказивање хронолошког времена.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на способности; - разумеју једноставан опис бића; - опишу бића користећи једноставна језичка средства; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање хронолошког времена; - поштују правила учтивне комуникације са вршњацима и одраслима. 	<p>Глаголе радње; језичку структуру за изражавање способности - <i>I can fly, He can walk. She can’t sing. It can fly</i>; језичке структуре за описивање живих бића – <i>It’s got four legs. It’s brown. It can run. It likes meat. It’s a lion; What’s the time? It’s two o’clock/half/quarter past twelve. It’s quarter to nine</i>; речи у којима се појављује глас /v/, и уочавају његову повезаност са словом <i>o</i>; причу и дескриптивни текст који се односи на тему; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа који се односе на изражавање способности и опис живих бића.</p>	4	1,5	2,5

<p>22. Let's play ball! Играјмо се лоптом!</p> <p>Позив на заједничку активност; исказивање савета и упозорења и предлога; изражавање тренутних радњи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју позив на заједничку активност и реагују на њега; - формулишу позив на заједничку активност користећи једноставна језичка средства; - разумеју једноставне савете, предлоге и упозорења и реагује на њих; - формулишу једноставне савете, предлоге и упозорења; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање тренутних радњи; - разумеју и опишу начин забаве у слободно време (плажа, пикник и сл.). 	<p>Речи које се односе на забаву на плажи; језичке структуре и изразе <i>Let's (go to the beach). That's a good idea. Great. OK. Don't forget your hat/freesbe/suncream. Have cream/drink/a nice lolly; What are you doing? I'm (drinking). What is he/she doing? He's/She's (eating) They're (walking)</i>; речи у којима се појављује глас /л/, и уочавају његову повезаност са словом <i>u</i>; причу и садржај постера који се односе на тему; формулисање краћих усмених и писмених, везаних исказа о изгледу и активностима на плажи.</p>	4	1,5	2,5
Укупан број часова:			72	24	48

Преглед облика и метода рада, стандарда постигнућа и начина провере постигнућа, корелација, активности ученика и наставника

Број и назив теме	Стандарди постигнућа	Процена и провера постигнућа	Корелација
1. Starter – Hello! Уводна тема-Здрав о!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, математика, физичко и здравствено васпитање.
2. What's this? Шта је ово?	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.6. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.
3. Playtime! Време за игру!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.6. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.
4. This is my nose! Ово је мој нос!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.6. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.

5. Revision and test 1 Ревизија и тест 1	1.1.2. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.22.	Играње улога, тест слушања, читања и писања.	Српски језик и књижевност, грађанско васпитање, природа и друштво, математика
6. He's a hero! Он је херој!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.
7. Where's the ball? Где је лопта?	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, математика, физичко и здравствено васпитање.
8. Billy's Teddy! Билијев меда!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.

9. Review & Test Ревизија и тест 2	1.1.2. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2.	Играње улога, тест слушања, читања и писања.	Српски језик и књижевност, грађанско васпитање, природа и друштво
10. Christmas Божић	1.1.2. 1.1.4. 1.1.9. 1.1.19. 1.3.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.3.1.	Посматрање и праћење, ученички радови.	Грађанско васпитање, верска настава, музичка култура, физичко и здравствено васпитање.
11. Are these his trousers? Да ли су ово његове панталоне?	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.
12. Where's grandma? Где је бака?	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.

13. Lunchtime! Време за ручак!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.
14. Review & Test Ревизија и тест 3	1.1.2. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2.	Играње улога, тест слушања, читања и писања.	Српски језик, грађанско васпитање, природа и друштво
15. A new friend! Нови пријатељ!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.
16. Easter Ускрс	1.1.2. 1.1.4. 1.1.9. 1.1.19. 1.3.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.3.1.	Посматрање и праћење, ученички радови.	Грађанско васпитање, верска настава, музичка култура, физичко и здравствено васпитање.
17. I like monkeys! Волим мајмуне!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.

18. Dinnertime ! Време за вечеру!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.
19. Review & Test 4 Ревизија и тест 4	1.1.2. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2.	Играње улога, тест слушања, читања и писања.	Српски језик и књижевност, грађанско васпитање
20. Tidy up! Поспреми!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.
21. Action Boy can run! Екшн бој уме да трчи!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.

22. Let's play ball! Играјмо се лоптом!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко и здравствено васпитање.
--	---	--	--

Процена и провера постигнућа	Корелација	Активности ученика	Активности наставника	Број и назив теме
Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, различите технике формативног оцењивања, домаћи задаци, задаци у радној свесци, додатни материјал, тестови.	математика (бројеви), музичка култура (песме), грађанско васпитање (учтиво обраћање), српски језик (алфабет у поређењу са абecedом)	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају и понављају дијалогске моделе, симулирају ситуације, певају, цртају/заокружују/показују/спајају, пишу.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.	1 Увод

Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, различите технике формативног оцењивања, домаћи задаци, задаци у радној свесци, додатни материјал, тестови.	музичка култура (песме, музички инструменти), свет око нас (државе света где је енглески матерњи језик), ликовна култура (боје, цртање), грађанско васпитање (поштовање различитости, учтиво обраћање)	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају песмице и приче, певају, глуме, симулирају ситуације, играју тимске игре, цртају/заокружују/показују/спајају, пишу, раде мини пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.	2,5
Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, различите технике формативног оцењивања, домаћи задаци, задаци у радној свесци, додатни материјал, тестови.	ликовна култура (боје, цртање) музичка култура (песме), математика (бројеви), физичко васпитање (TPR), грађанско васпитање (рециклирани материјали), свет око нас (материјали, хронолошко време)	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају песмице и приче, певају, глуме, симулирају ситуације, играју тимске игре, цртају/заокружују/показују/спајају, пишу, раде мини пројекте..	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика..	3
Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама	ликовна култура (боје, цртање, израда декорација), музичка култура (песме)	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају песмице и приче, певају, глуме, симулирају ситуације, показују/спајају, пишу.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.	Festival

Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, различите технике формативног оцењивања, домаћи задаци, задаци у радној свесци, додатни материјал, тестови..	свет око нас (храна, пијаца), ликовна култура (боје, цртање), музичка култура (песме), математика (рачунске операције с новцем), грађанско васпитање (учтиво обраћање), српски језик (појам множине)	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају песмице и приче, певају, глуме, симулирају ситуације, играју тимске игре, цртају/заокружују/показују/спајају, пишу, раде мини пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика...	13,9
Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама	верска настава (прослава Божића у ВБ и код нас), музичка култура (песме), ликовна култура (боје, цртање, израда декорација))	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају песмице и приче, певају, глуме, симулирају ситуације, цртају/показују/спајају, пишу, раде мини пројекте..	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.	10: Christmas
Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, различите технике формативног оцењивања, домаћи задаци, задаци у радној свесци, додатни материјал, тестови.	свет око нас (безбедност у саобраћају, делови тела), физичко васпитање (физичке активности, плес), музичка култура (песме, плес), ликовна култура (боје, цртање), математика (бројеви до 100)	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају песмице и приче, певају, глуме, симулирају ситуације, играју тимске игре, цртају/заокружују/показују/спајају, пишу, раде мини пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.	4,20, 14

Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, различите технике формативног оцењивања, домаћи задаци, задаци у радној свесци, додатни материјал, тестови.	српски језик (личне заменице), свет око нас (стамбени простор, кућни љубимци), ликовна култура (боје, цртање), музичка култура (песме)	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају песмице и приче, певају, глуме, симулирају ситуације, цртају/показују/спајају, пишу, раде мини пројекте..	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.	12, 7,
Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, различите технике формативног оцењивања, домаћи задаци, задаци у радној свесци, додатни материјал, тестови..	свет око нас (опис физичких карактеристика), ликовна култура (боје, цртање, опис уметничких слика), музичка култура (песме), грађанско васпитање (места за забаву/излет), српски језик (показне заменице))	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају песмице и приче, певају, глуме, симулирају ситуације, играју тимске игре, цртају/заокружују/показују/спајају, пишу, раде мини пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.	15, 17, 19
Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама	верска настава (прослава Ускрса у ВБ и код нас), свет око нас (животиње), музичка култура (песме), ликовна култура (боје, цртање, израда декорација)	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају песмице и приче, певају, глуме, симулирају ситуације, цртају/заокружују/показују, пишу, раде мини пројекте	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика..	16: Easter

Процена и проверка постигнућа	Корелација	Активности ученика	Активности наставника	Број и назив теме
Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, различите технике формативног оцењивања, домаћи задаци, задаци у радној свесци, додатни материјал, тестови.	свет око нас (одевни предмети, породица) ликовна култура (боје, цртање), музичка култура (песме), математика (бројеви, димензије), српски језик (присвојни облици)	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају песмице и приче, певају, глуме, симулирају ситуације, играју тимске игре, цртају/заокружују/показују/спајају, пишу, раде мини пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика..	8, 11

Процена и проверка постигнућа	Корелација	Активности ученика	Активности наставника	Број и назив теме
Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, различите технике формативног оцењивања, домаћи задаци, задаци у радној свесци, додатни материјал, тестови.	свет око нас (одевни предмети, породица) ликовна култура (боје, цртање), музичка култура (песме), математика (бројеви, димензије), српски језик (присвојни облици)	Ученици уче и увежбавају изразе и речи који се користе у датој комуникативној ситуацији, слушају песмице и приче, певају, глуме, симулирају ситуације, играју тимске игре, цртају/заокружују/показују/спајају, пишу, раде мини пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика..	6, 18

Комуникативне функције

1 Поздрављање

Језичке активности у комуникативним функцијама

Реаговање на усмени и писани импулс саговорника (наставника, вршњака и слично); усмено и писано изражавање прикладних поздрава

2 Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и тразење основних информација о другима

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних текстова у којима се неко представља; представљање себе и других особа, присутних и одсутних

3 Разумевање и давање једноставних упутстава и налога

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање налога и упутстава и реаговање на њих; давање једноставних упутстава (комуникација у учионици-упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично)

4 Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих (позив на рођендан, игру, дружење); упућивање и прихватање/одбијање позива на заједничку активност коришћењем најједноставнијих израза

5 Исказивање молбе, захвалности и извињења

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга и обавештење; давање усменог и писаног одговора на исказану молбу коришћењем најједноставнијих језичких средстава; упућивањем молби, исказивањем захвалности и извињења

6 Честитање празника, рођендана и других значајних догађаја

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан; реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки

7 Описивање бића, предмета, места и појава

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних описа бића, предмета и места у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких описа бића, предмета и места; тразење и давање информација у вези са описом бића, предмета и места.

8 Исказивање потреба, осета и осећања

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање својих и туђих потреба, осета и осећања и реаговање на њих

9 Исказивање положаја у простору

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање текстова у којима се на једноставан начин описује положај у простору; усмено и писано тразење и давање информација о положају у простору коришћењем најједноставнијих језичких средстава

10 Исказивање времена

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних исказа у вези са хронолошким временом и метеоролошким приликама; усмено и писано тражење и давање информација о хронолошком времену и метеоролошким приликама коришћењем најједноставнијих језицких средстава.

11 Изразавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање текстова с једноставним исказима за изразавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања коришћењем најједноставнијих језицких средстава

12 Изразавање допадања/недопадања

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање текстова с једноставним исказима за изразавање допадања/недопадања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање слагања/неслагања, допадања/недопадања коришћењем најједноставнијих језицких средстава

13 Описивање догађаја и способности у садашњости

Језичке вештине у комуникативним функцијама

Слушање једноставних исказа који говоре о радњама и способностима у садашњости; описивање радњи и способности у садашњости, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано, коришћењем најједноставнијих језицких средстава.

14 Изразавање броја и количине

Језичке вештине у комуникативним функцијама

Слушање једноставних исказа који говоре о броју и количини нечега; саопштавање броја и количине, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано, коришћењем најједноставнијих језицких средстава

Исходи;

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:

- поздрави и отпоздрави примењујући једноставна језичка средства
- представи себе и другог
- разуме једноставна питања личне природе и одговара на њих
- разуме једноставна упутства и налоге и реагује на њих
- саопшти једноставна упутства и налоге
- разуме позив на заједничку активност и на пркладан начин реагује на њих
- упути позив на заједничку активност
- разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих
- упути кратке и једноставне молбе
- искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин
- разуме једноставно исказане честитке и одговори на њих
- упути једноставне честитке

- разуме и примењујући једноставна језичка средства наведе најуобичајеније активности које се односе на прославе рођендане и празнике
- препозна и именује бића,предмете и места из непосредног окружења
- разуме једноставне описе бића,предмета и места
- описе бића,предмете и места користећи једноставна језичка средства
- разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих
- изрази основне потребе,осете и осећања једноставним језичким средствима
- разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих
- тражи и пружа једноставна обавештења о положају у простору
- разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време;
- разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих
- тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање,поседивање/непоседовање
- разуме једноставне исказе за изражававање допадања/недопадања и реагује на њих
- тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима
- разуме једноставне текстове у којима се описују радње и способности у садашњости
- размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију
- опише радње и способности користећи једноставна језичка средства
- разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине

Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма

Програм наставе и учења за стране језике у првом циклусу основног образовања и васпитања усмерен је на развој функционалних знања и заснован је на комуникативно дефинисаним исходима учења, односно активностима које ученик успешно реализује користећи страни језик. Језичке активности слушања, читања, (раз)говора и писања у програму наставе и учења посматрају се интегративно, као нераздвојиве компоненте аутентичне комуникације појединца у било којој говорној заједници.

Планирање наставе и учења

Приликом планирања наставе и учења треба имати у виду да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно узети у обзир да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета. Садржајима у уџбенику приступа се селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упуту ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина. Полазећи од исхода, односно онога што је ученик у стању да оствари у различитим врстама и видовима комуникације (усмене, писане и невербалне), формално и садржински централну позицију програма наставе и учења заузимају управо *комуникативне функције*. На основу комуникативних функција дефинисане су *језичке активности* помоћу којих се оне могу остварити, а које, **од трећег разреда,**

укључују постепено усавршавање способности разумевања говора, разумевања писаног текста, интерактивног усменог и писаног изражавања. Захваљујући цикличној и континуалној концепцији програма, комуникативне функције се преносе, усвајају и увежбавају током читавог образовног циклуса, с растућим степеном сложености. Исходи, комуникативне функције и језичке активности дефинисани су као опште лингвистичке категорије, и стога су за све стране језике идентични искази. Како би се, међутим, исходи, функције и активности операционализовали, понуђени су и примери језичких садржаја, и то за сваки појединачни страни језик. Њима се илуструју неке од најфреквентнијих и узрасно најадекватнијих могућности за вербалну реализацију комуникативних функција.

Остваривање наставе и учења

Програм усмерен ка исходима указује на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ постепено води наставника од исхода и комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и **примењују следећи ставови:**

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике у атмосфери заједништва и међусобне сарадње;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке, укључујући њене културолошке и васпитне елементе, као и елементе социјализације;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- са циљем да се унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији у учионици и ван ње, и спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом и без детаљних граматичких објашњења, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање програма као скупа динамичних, заједнички припремљених и прилагођених задатака и активности;
- наставник треба да омогући приступ новим идејама и њихово прихватање, као и креирање нових идеја;
- ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;

- наставни материјали представљају један од извора активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;
- учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче развој когнитивних способности ученика (планирање, запажање, анализа, вредновање, закључивање итд.);
- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто, а нарочито на nižем узрасту треба користити интернационализме и речи које су им познате, као и визуализацију као средство семантизације.

Технике / активности

Током часа препоручује се динамично смењивање техника / активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори/затвори свеску, итд.)

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације, итд.)

Мануелне активности (израда панона, презентација, зидних новина, постера и сл.)

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.)

Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Заједничко прављење илустрованих материјала (планирање различитих активности, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина у трећем разреду основне школе

На избор стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина у настави страног језика у **трећем** разреду основне школе утичу, пре свега, психолошки и когнитивни фактори, карактеристични за наведени узрастни период. У првом и другом разреду учење страног језика било је аудио-вербалног карактера, засновано на имитацији и репродукцији онога што ученици чују од наставника (или са аудио записа). Од **трећег разреда** се постепено уводе активности које омогућавају веће когнитивно укључивање ученика. Ученици су током претходног школског периода овладали основном техником читања и писања на матерњем језику, па усвојене законитости могу користити и у настави страног језика. Ученик на овом узрасту страни језик користи у комуникацији и у ситуацијама које су блиске његовим интересовањима, показујући креативност, оригиналност у одговорима, активан однос према наставним садржајима. Одабиром одговарајућих стратегија за унапређивање и увежбавање

језичких вештина осигурава се континуитет у развијању вишејезичности и достизању виших нивоа језичке компетенције релевантних и неопходних за даље школовање, живот и рад.

С обзиром на то да се исходи **операционализују** преко језичких активности у комуникативним ситуацијама, важно је да се оне у настави страних језика континуирано и истовремено увежбавају. Настава страног језика у **трећем разреду** основне школе подразумева индуктивно усвајање граматичких и лексичких садржаја, како у усменом, тако и у писаном контексту. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем учења страног језика.

Ученици су већ навикли да сва упутства у настави која се често понављају буду на страном језику. Нова упутства, нарочито она за која наставник процени да су сложенија и тежа за разумевање, могу се у почетку давати паралелно на страном и на матерњем језику. Потребно је што више користити предмете и бића из непосредног окружења, слике, картице, постере, као и аудио и видео записе. За најважније комуникативне садржаје препоручује се учестало понављање ради лакшег и бржег меморисања и стицања поуздања за самостално коришћење језика. У том смислу, пожељне су вежбе говорне продукције с варијацијама модела у којима се мењају и комбинују лексички и граматички садржаји уз постепено усложњавање. Подстицање интеракције с другим ученицима реализује се као вид медијације и укључује давање **једноставних** упутстава на страном језику (нпр. *питај друга или другарицу; одговори на питања друга/другарице*).

Ученици се оспособљавају за комуникативне функције наведене у програму за дати ниво учења, при чему **предложени језички садржаји служе као препорука** и могу бити замењени сличним садржајима или проширивани у складу са расположивим наставним материјалом као и потребама и интересовањима ученика.

Важно је да имамо на уму да је, упркос почетном ентузијазму са којим ученици улазе у процес учења страног језика у основној школи, њима то ипак још један у низу обавезних предмета. Стога се, на овом нивоу, не може очекивати да они сами, спонтано, развију интересовање и ентузијазам за учење страног језика. Неопходно је приликом планирања наставе имати у виду узраст ученика и њихове индивидуалне карактеристике. Неки ученици су интровертни, неки екстровертни, уче различитом брзином и на различите начине – свим чулима, имају различите потребе и интересовања. Упутно је да час почне неком кратком игром загревања која би позитивно утицала на развијање способности пажње, концентрације и памћења, као и да се активности смењују одговарајућим логичним редоследом и да трају од пет до 15 минута.

Презентовање и увежбавање садржаја

С обзиром на различите стилове учења, разноврсност активности кључна је реч за презентовање нове лексичке грађе. Важно је да уважавамо предзнања ученика, јер нам она могу бити добра основа за рад и лакше разумевање теме.

Визуелна наставна средства (картице, постери, стварни предмети из непосредног окружења, како је у општим смерницама већ напоменуто) идеална су за увођење и увежбавање вокабулара. Када се ученицима покаже одређени појам – када га виде, важно је да неколико путу чују како се реч изговара и да је тек на крају изговоре. Хорско понављање корисно је за осећај сигурности ученика јер није јавно експониран, а страх од исмевања (који је на том узрасту неретко присутан) сведен је на минимум.

Пантомима (као врста драмских техника), као и метода потпуног физичког одговора, веома су омиљене и ефикасне, не само на овом узрасту већ и касније. Нарочито су погодне за ученике кинестетичког стила учења (превођење изговорене речи у покрет и обрнуто). Ове технике су погодне за увођење и увежбавање свих врста речи.

Одговарајући контекст (приче у сликама, песме, игре и сл.) битна је претпоставка успешног усвајања вокабулара, као и језика уопште. Усвајање лексике биће утолико ефикасније уколико се остварује у јасном ситуационом контексту. Примера ради, ако се усвајају речи које се односе на свет животиња, могуће је организовати стварни, симулирани или виртуелни обилазак зоолошког врта. Треба водити рачуна о томе да су ученици, током једног школског часа, у стању да усвоје до 10 нових речи.

Дијалошки модели веома су ефикасни за развијање говора. Овладавање дијалогом се почиње од једноставне упитно-одговорне форме. Добро организован дијалог представља снажан подстицај за учење и напредовање, нарочито ако се има у виду да се учење страног језика одвија изван аутентичне говорне средине. Наравно, потребно је обезбедити одговарајући контекст, симулирати ситуацију која би одговарала аутентичној говорној средини, и која ће и стидљивијим ученицима омогућити да се охрабре и проговоре. Дидактичке игре попут „У продавници“, „У библиотеци“ и сл. Представљају стимулативно средство за извођење динамичких, језичких и комуникативних вежби.

Пројектне активности повећавају мотивацију, јер пружају избор ученицима да одговорно у пару или у групи решавају задатак на свој начин у договору са другима, развијајући и јачајући одређене социјалне компетенције. Пројекат је погодан за рад у одељењима мешовитог састава, има лични печат, подстиче кооперативни рад и завршава се увек неком врстом презентације како резултата, тако и процеса рада.

Драмске активности омогућавају ученицима да користе језик у одговарајућем контексту и тако „оживљавају“ његову употребу. Њихов потенцијал огледа се, између осталог, и у томе што:

- ученици не само да уче страни језик на забаван начин, већ кроз интеракцију и различите улоге које преузимају сагледавају ствари из различитих углова (што доприноси развоју критичког и дивергентног мишљења);
- ученици сарађују и усвајају језик кроз смислену интеракцију на циљном језику и развијају све потребне вештине – когнитивне, комуникативне и социјалне;
- сви могу да учествују – свако добија улогу коју може да „изнесе“ те су зато погодне за рад у одељењима мешовитог састава;
- одговарају свим стиливима учења – визуелни виде, аудитивни чују, кинестетички се изражавају кроз покрет;
- подижу мотивацију и самопоуздање;
- оријентисане су на ученика – наставник има мање доминантну улогу;
- развијају машту и креативност код ученика.

Пожељно је да се драмске активности попут играња улога, мини скечева, луткарских мини представа, импровизација и прича из стварног живота што више користе у настави, не само на овом узрасту, већ и касније.

Код увежбавања **читања** на овом узрасту препоручује се гласно читање текстуалних врста дијалошког карактера које је блиско говору и представља ефикасно средство за развијање опште језичке компетенције. Наративне текстуалне врсте захтевају читање у себи, чији је циљ издвајање информација из прочитаног текста. У циљу развоја разумевања прочитаног

текста могу се применити и различите стратегије и технике за усвајање и проширивање лексике коришћењем конвенционалних и електронских дидактичких средстава (нпр. картица са натписима и сликама, постера и сл.).

Писање је тесно повезано са говором. За увежбавање писања могу се користити различите фонетско-ортографске игре (нпр. на задато слово ученици пишу што више речи); ортографске игре (нпр. исписивање речи са изостављеним самогласницима/сугласницима, где ученици имају задатак да попуне празна места и правилно напишу задате речи; наставник изговори једну реч, а ученици добијају задатак да напишу што више речи које почињу сваким словом речи коју је изговорио наставник) игре за развој писања (*Погоди реч!* – ученицима се даје текст на познату тему у коме недостају неке речи, а њихов задатак је да се досете које речи треба уметнути, при чему се уписивање може обављати појединачно и групно).

Социокултурна компетенција, као скуп знања о свету уопште, сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији се језик учи, у учењу страног језика је веома значајна јер су та знања потребна за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља *интеркултурна компетенција*, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између средина, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене. Дакле, постепеним увођењем социокултурних садржаја на најнижем нивоу (поздрављање, певање пригодних празничних песама и сл.) доприноси се развоју интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Граматички садржаји се на овом узрасном нивоу не обрађују експлицитно. **Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта** (примењујући елементе граматике који су неопходни за успешно остваривање комуникативне функције). У процесу наставе страног језика треба тежити томе да се граматика усваја путем језичких активности слушања и говора, према јасно утврђеним циљевима, стандардима и исходима наставе страних језика.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења.

За ученике који у редовној настави теже савладавају делове програма, организује се **допунска настава**, поготову у светлу чињенице да се од трећег разреда ученици оспособљавају за читање и писање. Наставник треба благовремено да уочи све недостатке у знању ученика и предузме мере **допунског објашњавања**, кориговања грешака и увежбавања како би сви ученици постигли задовољавајући успех и остварили програмом дефинисане резултате учења.

Праћење и вредновање наставе и учења

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају и наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликују од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на које се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик.

Активности ученика

идентификује, указује, обележава, лоцира, подешава, именује, конструише, описује, сећа се, препознаје, репродукује, изабира, изјављује, саставља пише, артикулише, асоцира, разјашњава, прави контрастозначава, дискутује, наводи примере, лоцира, идентификује, наводи пример, резимира, преводи, утврђује, означава, именује, класификује, конструише, склапа, открива, демонстрира, одређује, комплетира, илуструје, прави, истражује, припрема, планира, прави, креира, процењује, вежба, предвиђа, припрема, производи, успоставља односе, симулира, изводи закључак, решава, анализира, упоређује, прави контраст, изводи закључак, детектује, разликује, испитује, утврђује, трансформише, саставља, дизајнира, објашњава, повезује, формулише, интегрише, организује, планира, припрема, производи, предлаже, закључује, доводи у везу, прави редослед, разматра, брани, приказује, дефинише, идентификује, именује, репродукује, бира, утврђује, предстваља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, препознаје, анализира, формулише, објашњава, планира, пише, преформулише, повезује, класификује, процењује, описује, поставља питања, бира, игра се,

Активности наставника

Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, помагање, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање

Начин провере остварености исхода

Иницијалном проценом остварености постигнућа ученика
Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају и наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци) сумативним оцењивањем прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода. Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада.

Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, игре улога, игрице, усмено одговарање, десетоминутне провере знања, тематске провере знања, тест (тестови у току полугодишта)

	<p>Ученици су мотивисани и охрабрени да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак другог ученика (анкете)</p> <p>Детаљно прикупљање и праћење података, напредовања ученика (педагошка евиденција, анализе контролних задатака)</p>
	<p>Методе, поступци и техника наставе, облици рада</p> <p>Наставници страних језика мотивишу ученике не само да на интересантан и другачији начин науче ново градиво и понове старо, већ и да повежу наставне јединице у разумљиве целине. Наставници страних језика уче ученике како се учи страни језик и на који начин се практично примењује.</p> <p>Наставници страних језика користе ИКТ у настави, дигиталне уџбенике, сајт који прати уџбеник, али и велики број других сајтова за учење и суавршавање енглеског језика.</p> <p>Технике/активности</p> <p>Током часа наставници страних језика динамично смењују технике/активности.</p> <p>Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши, повежи, одреди, пронађи али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори/затвори свеску)</p> <p>Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације)</p> <p>Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера)</p> <p>Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију)</p> <p>Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање)</p> <p>Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/ не волим, компарације)</p> <p>Решавање „проблем-ситуација у разреду, договори и мини-пројекти</p> <p>„Превођење исказа у гест и геста у исказ.</p> <p>Заједничко прављење илустрованих материјала (планирање различитих активности, рекламни плакат, програм приредбе илу неке друге манифестације.</p> <p>Визуелна наставна средства (картице, постери, стварни предмети из непосредног окружења,) су идеална за увођење и увежбавање вокабулара.</p> <p>Пантомима (као врста драмских техника); као и метода потпуног физичког одговора веома су омиљене и ефикасне. Одговарајући контекст (приче у сликама, песме, игре) битна је претпоставка успешног вокабулара као и језика уопште. Лексика се усваја ефикасније уколико се остварује у јасном ситуационом контексту.</p> <p>Дијалогски модели веома су ефикасни за развијање говора. Добро организован дијалог представља снажан подстицај за учење и напредовање. Наравно потребно је обезбедити одговарајући контекст, симулирати ситуацију која би одговарала аутентичној говорној средини. Дидактичке игре попут „У продавници“, „У библиотеци“ представљају стимулативно средство за извођење динамичних језичких и комуникативних вези.</p> <p>Пројектне активности повећавају мотивацију јер пружају избор ученицима да у пару или у групи решавају задатак на свој начин у договору са другима развијајући и јачајући одређене социјалне компетенције.</p>

Драмске активности омогућавају ученицима да користе језик у одговарајућем контексту и тако оживљавају његову употребу.

Њихов потенцијал огледа се између осталог и у томе што:

- ученици не само да уче страни језик на забаван начин, већ кроз интеракцију и различите улоге које преузимају, сагледавају ствари из различитих углова

-ученици сарађују и усвајају језик кроз смислену интеракцију на циљном језику и развијају све потребне вештине-когнитивне социјалне и комуникативне.

-сви могу да учествују, свако добија улогу коју може да „изнесе“

-одговарају свим стиловима учења-визуелни виде, аудитивни чују, кинестетични се изражавају кроз покрет.

-подижу мотивацију и самопоуздање

-оријентисане су на ученика

-развијају маству и креативност ученика

У трећем разреду наставници страних језика постепено уводе активности које омогућавају веће когнитивно укључивање ученика. Ученици су током претходног школског периода овладали основним техникама читања и писања на матерњем језику, па усвојене законитости могу користити и у настави страног језика.

Ученици у 3 разреду страни језик користе у комуникацији и у ситуацијама које су блиске њиховим интересовањима показујући креативност, оргиналност у одговорима, активан однос према наставним садржајима. Одабиром одговарајућих стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина осигурава се континуитет у развијању вишејезичности и достизању виших нивоа језичке компетенције релевантних и неопходних за даље школовање ж и рад.

У трећем разреду ученици индуктивно усвајају граматичке и лексичке садржаје како у усменом тако и у писаном контексту. На тај начин ученици стичу језичке компетенције које су у складу са задатим циљем учења страног језика.

Наставници страних језика у 3 разреду инсистирају на учесталом понављању ради лакшег и бржег меморисања и стицања поуздања за самостално коришћење језика. Наставници примењују вежбе говорне продукције с варијацијама модела у којима се мењају и комбинују лексички и граматички садржаји уз постепено усложњавање. Подстицање интеракције с другим ученицима реализује се као вид медијације и укључује давање једноставних упутстава на страном језику.

Ученици се оспособљавају за комуникативне функције наведене у програму за дати ниво учења.

За увежбавање писања могу се користити различите фонетско-ортографске игре (на пример на задато слово ученици пишу сто више речи) ортографске игре (исписивање речи са изостављеним самогласницима/сугласницима где ученици имају задатак да попуне празна места и правилно напишу задате речи; наставник изговара једну реч а ученици добијају задатак да напишу што више речи које почињу сваким словом речи коју је изговорио наставник) игре за развој писања (Погоди реч! -ученицима се даје текст на познату тему у коме недостају неке речи, а њихов задатак је да се досете које речи треба уметнути)

Граматички садржаји се на овом нивоу не обрађују експлицитно. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта (примењујући елементе граматике који су неопходни за успешно остваривање комуникативне функције). Граматика се усваја путем језичких активности слушања и говора према јасно утврђеним циљевима, исходима и стандардима наставе страних језика. Главни циљ је развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу у складу са статусом језика и годином учења.

Облици рада: рад у пару, групни, фронтални, индивидуални, игре улога.

Сви поступци су у функцији остваривања исхода, који су дефинисани као функционално знање ученика, тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, вештинама које је је градио и развијао током једне године учења. Наставници страних језика на часовима комбинују различите методе и технике рада, што мотивише и охрабрује ученике, да лакше савладају предвиђено градиво. Избор метода се прилагођава наставним садржајима и предвиђеним исходима. На избор метода утичу индивидуалне способности ученика и специфичности одређеног одељења.

Употреба ИКТ-а у настави:

<https://fdslive.oup.com/www.oup.com/elt/teachers/happyhouse/hhwordlist1.pdf>

<https://www.ldoceonline.com/>

<https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>

<https://elt.oup.com/student/familyandfriends/?cc=rs&sellLanguage=en>

<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

<https://onlinerecnik.com/recnik/>

<http://www.englesko.hrvatski-rjecnik.com/>

<https://english-online.rs/dictionary>

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Општа предметна компетенција или језичка комуникативна компетенција обухвата поседовање свести о језику као комуникационом средству, располагање основном језичком писменошћу и схватање повезаности између језика и културних идентитета. Она омогућава ученику да се користи једноставним језичким средствима у циљу обављања елементарне писмене и усмене комуникације, остваривања интеракције и преношења информативних и других садржаја из полазног језика ка циљном и обрнуто, у приватном, јавном и образовном контексту.

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика

Основни ниво

Ученик разуме главне информације у најједноставнијим писаним и усменим исказима. У усменом и писаном општењу користи најједноставнија језичка средства за исказивање информација о себи и својим непосредним потребама. Познаје основне граматичке и лексичке елементе. Разуме основне појаве и процесе циљне културе.

Средњи ниво

Ученик разуме препознатљиве и предвидиве информације у фреквентнијим и једноставнијим врстама писаних текстова и формама усменог општења, а које се односе на њему блиске ситуације и појаве. Користи типске фразе, готове изразе, конструкције и просте реченице за формулисање конкретних исказа везаних за сопствену личност и свакодневне активности или послове. Познаје одређени број правилних граматичких елемената и структура и основну лексику из домена сопствене свакодневице и непосредног интересовања. Поседује свест о суштинским сличностима и разликама између своје и циљне културе.

Напредни ниво

Ученик разуме већи број речи и израза у свакодневној усменој и писаној комуникацији, везаних за сопствену личност, окружење, интересовања, школски контекст. Поседује елементарни репертоар језичких средстава за савладавање типичних и уобичајених свакодневних комуникативних ситуација. Ученик познаје већину једноставнијих и одређени број сложенијих граматичких правила и фреквентне лексике. Ученик прихвата постојање разлика између сопствене и циљне културе и прилагођава своје понашање основним општеприхваћеним друштвеним конвенцијама __

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик:

- препознаје гласове (посебно оних којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију,
- препознаје слова, написане речи и реченице које су усмено већ усвојио и поштује правописне знаке приликом читања,
- разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију,
- са саговорницима размењује неколико основних исказа у вези са конкретном ситуацијом
- поштујући правопис преписује, допуњава и пише речи и краће реченице у вези са познатим текстом или визуелним подстицајем
- разуме и пева/показује песме које се односе на тему.
- писмено и усмено даје основне податке о себи и другу (казује име, узраст, место становања...)
- користи формалне и неформалне поздраве

- казује и пише бројеве до 20
- именује и пише називе предмета у учионици и описује њихова физичка својства (боја, материјал...)
- именује и пише називе предмета у кући (играчке)
- исказује молбу, учтив захтев
- тражи и даје дозволу
- поставља једноставна питања и даје кратке одговоре
- даје једноставна упутства и наредбе
- изражава захвалност, извињење, прихвата извињење
- изражава способност/неспособност
- уочава и комуницира о разликама у животу и раду у школама у ВБ и Србији
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима

Ученик:

- разуме кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо или са аудио-визуелних записа
- разуме основна значења кратких писаних и илустрованих текстова о познатим темама
- пише и изражава број
- пише и казује прехранбене намирнице
- изражава допадање/недопадање
- пише кратко писмо другу
- изражава тренутне активности
- изражава припадање и поседовање
- казује и пише бројеве до 20
- позива на заједничку активност
- тражи и даје обавештења
- уочава и комуницира о разликама у животу и раду у школама у ВБ и Србији
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима

Ученик:

- разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активношћу на часу (позив на игру, заповест, упутство итд),
- описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију, користећи усвојене речи и реченичне моделе,
- тражи и даје обавештење где се нешто налази
- пише и именује делове намештаја
- именује и описује делове тела
- описује физички изглед људи
- именује објекте у граду
- уочава и комуницира о разликама у животу вршњака у ВБ и Србији

- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима

Ученик:

- разуме кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо или са аудио-визуелних записа,
- даје основне информације о себи, самостално или уз наставникову помоћ
- препознаје кад нешто не разуме, поставља питања и тражи разјашњења
- поштујући правопис преписује, допуњава и пише речи и краће реченице у вези са познатим текстом или визуелним подстицајем
- разликује једнину и множину именица
- пише и казује називе делова одеће
- изражава захвалност
- уме да каже команде
- изражава способност/неспособност
- изражава припадање и поседовање
- описује предмете (величина)
- именује и описује делове тела
- уочава и комуницира о разликама у животу вршњака у ВБ и Србији
- препознаје основне граматичке елементе
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са познатим темама.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем кратке писане и илустроване текстове у вези са познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик усмено изражава садржаје у вези са познатим темама самостално или уз помоћ наставника.

Писмено изражавање

Ученик у писаној форми изражава краће поруке према познатом узору, поштујући правила писаног кода.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује кратке информације у вези са познатим темама.

Знања о језику 3

Препознаје основне принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији.

Задаци на нивоу језичких вештина

Разумевање говора

Ученик препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акцент, ритам и интонацију

- разуме кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо, или са аудиовизуелних записа
- разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство итд.).

Разумевање писаног текста

Ученик препознаје слова, написане речи и реченице које је усмено већ усвојио и поштује правописне знаке приликом читања

- разуме основна значења кратких писаних и илустрованих текстова о познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију

- даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ
- описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију, користећи усвојене речи и реченичне моделе.

Интеракција

Ученик са саговорницима размењује неколико основних исказа у вези са конкретном ситуацијом

- размењује информације о хронолошком и метеоролошком времену
- учествује у комуникацији (у пару, у групи, итд.)
- препознаје кад нешто не разуме, поставља питања и тражи разјашњења.

Писмено изражавање

Ученик поштујући правопис преписује, допуњава и пише речи и краће реченице у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем.

- пише своје личне податке (име, презиме и адресу)
- прави спискове са различитим наменама (куповина, прослава рођендана, обавезе у току дана...)
- допуњава честитку.

Знања о језику⁴

- препознаје основне граматичке елементе
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости)
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима.

⁴ Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставе и учења за стране језике у првом циклусу основног образовања и васпитања усмерен је на развој функционалних знања и заснован је на комуникативно дефинисаним исходима учења, односно активностима које ученик успешно реализује користећи страни језик. Језичке активности слушања, читања, (раз)говора и писања у програму наставе и учења посматрају се интегративно, као нераздвојиве компоненте аутентичне комуникације појединца у било којој говорној заједници.

I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Приликом планирања наставе и учења треба имати у виду да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно узети у обзир да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета. Садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упути ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина. Полазећи од исхода, односно онога што је ученик у стању да оствари у различитим врстама и видовима комуникације (усмене, писане и невербалне), формално и садржински централну позицију програма наставе и учења заузимају управо *комуникативне функције*. На основу комуникативних функција дефинисане су *језичке активности* помоћу којих се оне могу остварити, а које, **од трећег разреда**, укључују постепено усавршавање способности разумевања говора, разумевања писаног текста, интерактивног усменог и писаног изражавања. Захваљујући цикличној и континуалној концепцији програма, комуникативне функције се преносе, усвајају и увежбавају током читавог образовног циклуса, с растућим степеном сложености. Исходи, комуникативне функције и језичке активности дефинисани су као опште лингвистичке категорије, и стога су за све стране језике идентични искази. Како би се, међутим, исходи, функције и активности операционализовали, понуђени су и примери језичких садржаја, и то за сваки појединачни страни језик. Њима се илуструју неке од најфреквентнијих и узрасно најадекватнијих могућности за вербалну реализацију комуникативних функција.

II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм усмерен ка исходима указује на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ постепено води наставника од исхода и комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном

домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и **примењују** следећи **ставови**:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике у атмосфери заједништва и међусобне сарадње;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке, укључујући њене културолошке и васпитне елементе, као и елементе социјализације;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- са циљем да се унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива на социјалној интеракцији у учионици и ван ње, и спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом и без детаљних граматичких објашњења, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање програма као скупа динамичних, заједнички припремљених и прилагођених задатака и активности;
- наставник треба да омогући приступ новим идејама и њихово прихватање, као и креирање нових идеја;
- ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
- наставни материјали представљају један од извора активности и треба да буду праћени употребом додатних аутентичних материјала;
- учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче развој когнитивних способности ученика (планирање, запажање, анализа, вредновање, закључивање итд.);
- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто, а нарочито на нижем узрасту треба користити интернационализме и речи које су им познате, као и визуализацију као средство семантизације.

Технике / активности

Током часа препоручује се динамично смењивање техника / активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори / затвори свеску, итд.)

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.)

Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.)

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.)

Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим / не волим, компарације...).

Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Заједничко прављење илустрованих материјала (планирање различитих активности, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

На избор стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина у настави страног језика у **трећем** разреду основне школе утичу, пре свега, психолошки и когнитивни фактори, карактеристични за наведени узрастни период. У првом и другом разреду учење страног језика било је аудио-вербалног карактера, засновано на имитацији и репродукцији онога што ученици чују од наставника (или са аудио записа). Од **трећег разреда** се постепено уводе активности које омогућавају веће когнитивно укључивање ученика. Ученици су током претходног школског периода овладали основном техником читања и писања на матерњем језику, па усвојене законитости могу користити и у настави страног језика. Ученик на овом узрасту страни језик користи у комуникацији и у ситуацијама које су блиске његовим интересовањима, показујући креативност,

оригиналност у одговорима, активан однос према наставним садржајима. Одабиром одговарајућих стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина осигурава се континуитет у развијању вишејезичности и достизању виших нивоа језичке компетенције релевантних и неопходних за даље школовање, живот и рад.

С обзиром на то да се исходи **операционализују** преко језичких активности у комуникативним ситуацијама, важно је да се оне у настави страних језика континуирано и истовремено увежбавају. Настава страног језика у **трећем разреду** основне школе подразумева индуктивно усвајање граматичких и лексичких садржаја, како у усменом, тако и у писаном контексту. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем учења страног језика.

Ученици су већ навикли да сва упутства у настави која се често понављају буду на страном језику. Нова упутства, нарочито она за која наставник процени да су сложенија и тежа за разумевање, могу се у почетку давати паралелно на страном и на матерњем језику. Потребно је што више користити предмете и бића из непосредног окружења, слике, картице, постере, као и аудио и видео записе. За најважније комуникативне садржаје препоручује се учестало понављање ради лакшег и бржег меморисања и стицања поуздања за самостално коришћење језика. У том смислу, пожељне су вежбе говорне продукције с варијацијама модела у којима се мењају и комбинују лексички и граматички садржаји уз постепено усложњавање. Подстицање интеракције с другим ученицима реализује се као вид медијације и укључује давање **једноставних** упутстава на страном језику (нпр. *питај друга или другарицу; одговори на питања друга/другарице*).

Ученици се оспособљавају за комуникативне функције наведене у програму за дати ниво учења, при чему **предложени језички садржаји служе као препорука** и могу бити замењени сличним садржајима или проширивани у складу са расположивим наставним материјалом, као и потребама и интересовањима ученика.

Важно је да имамо на уму да је, упркос почетном ентузијазму с којим ученици улазе у процес учења страног језика у основној школи, њима то ипак још један у низу обавезних предмета. Стога се, на овом нивоу, не може очекивати да они сами, спонтано, развију интересовање и ентузијазам за учење страног језика. Неопходно је приликом планирања наставе имати у виду узраст ученика и њихове индивидуалне карактеристике. Неки ученици су интровертни, неки екстрвертни, уче различитом брзином и на различите начине – свим чулима, имају различите потребе и интересовања. Упутно да час почне неком кратком игром загревања која би позитивно утицала на развијање способности пажње, концентрације и памћења, као и да се активности смењују одговарајућим логичним редоследом и да трају од 5 до 15 минута.

ПРЕЗЕНТОВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ САДРЖАЈА

С обзиром на различите стилове учења, разноврсност активности кључна је реч за презентовање нове лексичке грађе. Важно је да уважавамо предзнања ученика, јер нам она могу бити добра основа за рад и лакше разумевање теме.

Визуелна наставна средства (картице, постери, стварни предмети из непосредног окружења, како је у општим смерницама већ напоменуто) идеална су за увођење и увежбавање вокабулара. Када се ученицима покаже одређени појам – када га виде, важно је да неколико пута чују како се реч изговара и да је тек на крају изговоре. Хорско понављање корисно је за осећај сигурности ученика јер није јавно експониран, а страх од исмевања (који је на том узрасту неретко присутан) сведен је на минимум.

Пантомима (као врста драмских техника), као и метода потпуног физичког одговора, веома су омиљене и ефикасне, не само на овом узрасту већ и касније. Нарочито су погодне за ученике кинестетичког стила учења (превођење изговорене речи у покрет и обрнуто). Ове технике су погодне за увођење и увежбавање свих врста речи.

Одговарајући контекст (приче у сликама, песме, игре и сл.) битна је претпоставка успешног усвајања вокабулара, као и језика уопште. Усвајање лексике биће утолико ефикасније уколико се остварује у јасном ситуационом контексту. Примера ради, ако се усвајају речи које се односе на свет животиња, могуће је организовати стварни, симулирани или виртуелни обилазак зоолошког врта. Треба водити рачуна о томе да су ученици, током једног школског часа, у стању да усвоје до 10 нових речи.

Дијалогски модели веома су ефикасни за развијање говора. Овладавање дијалогом се почиње од једноставне упитно-одговорне форме. Добро организован дијалог представља снажан подстицај за учење и напредовање, нарочито ако се има у виду да се учење страног језика одвија изван аутентичне говорне средине. Наравно, потребно је обезбедити одговарајући контекст, симулирати ситуацију која би одговарала аутентичној говорној средини, и која ће и стидљивијим ученицима омогућити да се охрабре и проговоре. Дидактичке игре попут „У продавници“, „У библиотеци“ и сл. представљају стимулативно средство за извођење динамичких, језичких и комуникативних вежби.

Пројектне активности повећавају мотивацију јер пружају избор ученицима да одговорно у пару или у групи решавају задатак на свој начин у договору са другима, развијајући и јачајући одређене социјалне компетенције. Пројекат је погодан за рад у одељењима мешовитог састава, има лични печат, подстиче кооперативни рад и завршава се увек неком врстом презентације како резултата, тако и процеса рада.

Драмске активности омогућавају ученицима да користе језик у одговарајућем контексту и тако „оживљавају“ његову употребу. Њихов потенцијал огледа се, између осталог, и у томе што:

- ученици не само да уче страни језик на забаван начин, већ кроз интеракцију и различите улоге које преузимају сагледавају ствари из различитих углова (што доприноси развоју критичког и дивергентног мишљења);
- ученици сарађују и усвајају језик кроз смислену интеракцију на циљном језику и развијају све потребне вештине – когнитивне, комуникативне и социјалне;
- сви могу да учествују – свако добија улогу коју може да „изнесе” те су зато погодне за рад у одељењима мешовитог састава;
- одговарају свим стиловима учења – визуелни виде, аудитивни чују, кинестетични се изражавају кроз покрет;
- подижу мотивацију и самопоуздање;
- оријентисане су на ученика – наставник има мање доминантну улогу;
- развијају машту и креативност код ученика.

Пожељно је да се драмске активности попут играња улога, мини скечева, луткарских мини представа, импровизација и прича из стварног живота што више користе у настави, не само на овом узрасту, већ и касније.

Код увежбавања **читања** на овом узрасту препоручује се гласно читање текстуалних врста дијалошког карактера које је блиско говору и представља ефикасно средство за развијање опште језичке компетенције. Наративне текстуалне врсте захтевају читање у себи, чији је циљ издвајање информација из прочитаног текста. У циљу развоја разумевања прочитаног текста могу се применити и различите стратегије и технике усвајање и проширивање лексике коришћењем конвенционалних и електронских дидактичких средстава (нпр. картица са натписима и сликама, постера и сл.)

Писање је тесно повезано са говором. За увежбавање писања могу се користити различите фонетско-ортографске игре (нпр. на задато слово ученици пишу што више речи); ортографске игре (нпр.: исписивање речи са изостављеним самогласницима/сугласницима, где ученици имају задатак да попуне празна места и правилно напишу задате речи; наставник изговори једну реч, а ученици добијају задатак да напишу што више речи које почињу сваким словом речи коју је изговорио наставник); игре за развој писања (*Погоди реч!* – ученицима се даје текст на познату тему у коме недостају неке речи, а њихов задатак је да се досете које речи треба уметнути, при чему се уписивање може обављати и појединачно и групно).

Социокултурна компетенција, као скуп знања о свету уопште, сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији се језик учи у учењу страног језика је веома значајна јер су та знања потребна за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља *интеркултурна компетенција*, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између средина, односно говорних заједница, у којима се

ученик креће. Интеркултурна компетенција подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене. Дакле, постепеним увођењем социокултурних садржаја на најнижем нивоу (поздрављање, певање пригодних празничних песама и сл.) доприноси се развоју интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Граматички садржаји се на овом узрасном нивоу не обрађују експлицитно. **Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта** (примењујући елементе граматике који су неопходни за успешно остваривање комуникативне функције). У процесу наставе страног језика треба тежити томе да се граматика усваја путем језичких активности слушања и говора, према јасно утврђеним циљевима, исходима и стандардима наставе страних језика.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења.

За ученике који у редовној настави теже савладавају делове програма, организује се **допунска настава**, поготову у светлу чињенице да се од трећег разреда ученици оспособљавају за читање и писање. Наставник треба благовремено да уочи све недостатке у знању ученика и предузме мере **допунског објашњавања**, кориговања грешака и увежбавања како би сви ученици постигли задовољавајући успех и остварили програмом дефинисане резултате учења.

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају и наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује

процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик.

Наставни предмет: **МАТЕМАТИКА** (5 часова недељно, 180 часова годишње)

Прво полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	утврђивање вежбање систематизација	
1.	БРОЈЕВИ	35	42	77
3.	ГЕОМЕТРИЈА	8	11	19
2.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	1	1	2
УКУПНО прво полугодиште		44	54	98

Друго полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	утврђивање вежбање систематизација	
1.	БРОЈЕВИ	27	31	58
3.	ГЕОМЕТРИЈА	6	8	14
2.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	4	6	10
УКУПНО прво полугодиште		37	45	82

Назив предмета	МАТЕМАТИКА
Циљ	Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.
Разред	трећи
Годишњи фонд часова	180 часова
Наставна област: БРОЈЕВИ	
Садржаји	<p>Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. Једначине облика: $a + x = b$, $a \cdot x = b$, $x \cdot a = b$, $a \cdot x = b$. Неједначине облика: $a \cdot x < b$, $a \cdot x > b$, $x \cdot a < b$, $x \cdot a > b$. Римске цифре D, M.</p> <p>Разломци облика $\frac{a}{b}$. Упоређивање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са једном децималом.</p>
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:

	<ul style="list-style-type: none"> -прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; -прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); -изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000); -подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; -процени вредност израза са једном рачунском операцијом; -израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; -одреди десетице и стотине најближе датом броју; -реши једначину са једном рачунском операцијом; -одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; -реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; уочи делове целине и запише разломке облика $\frac{a}{b}$; -упореди разломке облика $\frac{a}{b}$ са једнаким именицима; -резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом; -уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа; -чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм);
Наставна област: ГЕОМЕТРИЈА	
Садржаји	<p>Кружница и круг. Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице. Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи.</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; -конструише троугао и круг; -именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; -разликује врсте углова и троуглова; -одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; -опише особине правоугаоника и квадрата; -преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; -користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање;
Наставна област: МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	
Садржаји	Мерење масе (kg, g, t).

	<p>Мерење времена (деценија, век, секунд).</p> <p>Мерење дужине (mm, km).</p> <p>Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl).</p> <p>Мерење површине геометријских фигура задатом мером.</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; -упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време); -измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом)
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	<p>Именује, рачуна, препричава, набраја, описује, објашњава, дефинише, мери, одваја битно од мање битног, сажима садржаје, даје примере, објашњава, предвиђа, изводи закључак, илуструје, бира, упоређује, решава, игра се, бира, вреднује, конструише, оправдава, процењује, примењује, класификује, разврстава, упоређује, дискутује, планира, смишља, креира, препоручује, наводи аргументе, вреднује квалитет, решава проблеме, класификује, разјашњава</p>
Активности наставника	<p>Упознати ученике са циљевима и садржајима програма, упознати их са правилима рада, упознати их са критеријумима оцењивања по областима, одредити њихово претходно искуство, снимити иницијално стање, редовно пратити рад и залагање ученика на часу, водити рачуна о индивидуализацији приступа ученику, подстицати код ученика развој мишљења и разумевања, неговање позитивне климе у одељењу, омогућити подстицајну средину за рад и учење, охрабрује, помаже и подстиче ученике, омогућити ученицима да сами изводе закључке, подстицати ученике на учење, инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада, инсистирати на практичној примени стечених знања, оцењивањем мотивисати ученике за учење, оцењивањем проценити ниво постигнућа ученика, идентифовати напредак у учењу и постигнућима ученика</p>
Начин провере остварености исхода	<p>Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Акцент би требало да буде на учениковим способностима на ономе што ученик може или покушава да учини. Током процеса наставе и учења учитељ континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити довољно јасна и информативна, како би била подстицајна за даље напредовање ученика. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.</p>
Методe, поступци и техника наставе, облици рада	<p>На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика.</p>

Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Савремени приступ у настави односи се на коришћење ИКТ у активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета.

Сви поступци су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета, у овом случају током трећег разреда.

На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика.

<p>ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Математика</p> <p>Ученик је на крају обавезног образовања кроз наставу математике усвојио основне математичке концепте (нумеричке, алгебарске, геометријске, статистичке), овладао је основним математичким процесима (расуђивањем, комуникацијом, повезивањем, применом, моделовањем) и вештинама (рачунањем, алгебарским поступцима, мерењем, просторном визуелизацијом, радом са подацима, проценом и информационо-комуникационим технологијама) потребним за даље школовање и живот. Оспособљен је да анализира и тумачи природне и друштвене појаве, решава проблеме и доноси одлуке у свакодневном контексту. Комуницира користећи математички језик, користи информационо-комуникационе технологије и друга средства.</p>		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Решава проблеме и доноси одлуке у једноставним ситуацијама када је захтев јасно формулисан и сви релевантни подаци непосредно дати. Користећи основне елементе математичког језика, једноставне математичке поступке и информационо-комуникационе технологије саопштава решење проблема или донету одлуку.	Решава проблеме и доноси одлуке у познатом контексту, при томе прикупља, селекује податке и примењује одговарајуће математичке поступке. Образлаже решење проблема или донету одлуку.	Решава проблеме, доноси одлуке и процењује могућности у реалним ситуацијама при чему бира и вреднује пут и начине решавања. Аргументује своје ставове и дискутује користећи математички језик.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Математика		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p>Примењује једноставне математичке поступке када су сви подаци непосредно дати. Решава проблеме у једноставном контексту који се свде на једноставан рачун, решавање једначина, мерење, цртање и рад са подацима. Разуме основе писане и усмене математичке комуникације.</p>	<p>Бира оптималне начине решавања проблема користећи нумеричке, алгебарске и геометријске методе. Разуме захтеве сложенијих математичких задатака и решава их. Одговарајућим математичким појмовима и симболима саопштава своје ставове.</p>	<p>Бира математичке поступке за решавање проблема и доноси закључке. Истражује различите начине решавања проблема. Уме да примени математичка знања у анализи сложених природних и друштвених појава. Приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин.</p>

● Међупредметне компетенције (повезаност) налазе се у оперативним плановима.

Прво полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	утврђивање вежбање систематизација	
1.	МОЈ КРАЈ Природа, човек, друштво	19	10	29
2.	ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	7	4	11
УКУПНО прво полугодиште		26	14	40

Друго полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	утврђивање вежбање систематизација	
3.	ПРОШЛОСТ	6	4	10
4.	КРЕТАЊЕ	6	4	10
5.	МАТЕРИЈАЛИ	7	5	12
УКУПНО друго полугодиште		19	13	32

Назив предмета **ПРИРОДА И ДРУШТВО**

Циљ

Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Разред	Трећи
Годишњи фонд часова	72 часа

Наставна област: МОЈ КРАЈ Природа, човек, друштво	
Садржаји	<p>Облици рељефа: узвишења (подножје, стране, обронци, врх), равнице и удубљења. Рељеф у мом крају. Површинске воде: река и њене притоке (лева и десна обала); бара и језеро. Површинске воде у мом крају. Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). Производне и непроизводне делатности и њихова међузависност. Село и град, њихова повезаност, зависност и међуусловљеност. Значај и улога саобраћаја. Путнички, теретни и информациони саобраћај. Безбедно понашање ученика на саобраћајницама у крају. Опрема за безбедну вожњу ролера, тротинета и бицикла. Тчно, гасовито и чврсто стање воде. Кружење воде у природи. Промене при загревању и хлађењу ваздуха (промена температуре, запремина и кретање ваздуха). Мерење температуре воде, ваздуха и тела. Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама: Копнене животне заједнице: шуме, ливаде и пашњаци; Водене животне заједнице: баре, језера и реке. Култивисане животне заједнице: воћњаци, повртњаци, њиве и паркови. Значај и заштита земљишта и копнених животних заједница. Значај и заштита вода и водених животних заједница. Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима. Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке).</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; -одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде у свом крају; -илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; -примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; -повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; -повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -примени правила безбедног понашања у саобраћају; -разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; -повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха;очита вредности температуре воде, ваздуха и -тела помоћу термометра; -прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланаца исхране; -илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; -примени поступке (мере) заштите од заразних болести;
Наставна област: ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	
Садржаји	<p>Главне стране света. Умањено приказивање објеката и приказивање из „птичије" перспективе. План насеља. Географска карта Републике Србије: картографске боје, картографски знаци). Мој крај на географској карти Републике Србије. Временске одреднице (датум, година, деценија и век).</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења; -опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; -идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије;
Наставна област: ПРОШЛОСТ	
Садржаји	<p>Историјски извори (материјални, писани и усмени). Садашњост, прошлост, будућност: догађаји, људи и промене у мом крају. Породична прошлост (преци и потомци) и знаменити људи краја. Начин живота данас и у прошлости - занимања, одевање, исхрана, дечије игре.</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости; -прикупи и представи податке о прошлости породице и краја;
Наставна област: КРЕТАЊЕ	
Садржаји	<p>Кретање тела по путањи (правилнијско и криволинијско). Утицај јачине деловања на пређено растојање тела. Дејство Земљине теже - падање тела. Утицај облика тела на брзину падања. Извори светлости (природни и вештачки). Како настаје сенка - облик и величина сенке. Кретање производи звук: треперење затегнуте жице, гласних жица; различити звуци у природи. Звук као информација. Заштита од буке.</p>

Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; -доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; -разликује природне и вештачке изворе светлости; -повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; -повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора;
Наставна област: МАТЕРИЈАЛИ	
Садржаји	<p>Промене материјала: повратне (истезање, савијање, ширење/скупљање; испаравање, кондензовање, топлење/очвршћавање) и неповратне (сагоревање, рђање).</p> <p>Сличности и разлике међу течностима (вода, уље, детергент за прање судова, мед, млеко, сок од лимуна). Вода и друге течности као растварачи. Зависност брзине растварања од уситњености материјала, температуре течности и мешања.</p> <p>Топлотна проводљивост материјала.</p> <p>Ваздух као топлотни изолатор у природи и свакодневном животу (крзно и перје; слојевито облачење, вунене рукавице, грађевински блокови, термос-боца).</p> <p>Значај рециклаже. Разврставање отпада од пластике, стакла, папира, метала.</p> <p>Рационална потрошња.</p> <p>Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -разликује повратне и неповратне промене материјала; -уочи сличности и разлике међу течностима - тече, променљивост облика; провидност, боја, густина; -одабере материјале који по тоplotној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу; -објасни како рециклажа помаже очувању природе; -изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; -сарађује са другима у групи на заједничким активностима; -представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); повеже резултате рада са уложеним трудом.
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	<p>Именује, препричава, набраја, описује, објашњава, дефинише, мери, одваја битно од мање битног, сажима садржаје, даје примере, објашњава, предвиђа, изводи закључак, илуструје, бира, упоређује, решава, игра се, бира, вреднује, конструише, оправдава, процењује, примењује, класификује, разврстава, упоређује, дискутује, планира, смишља, креира, препоручује, наводи аргументе, вреднује квалитет, решава проблеме, класификује, разјашњава</p>

Активности наставника	Упознати ученике са циљевима и садржајима програма, упознати их са правилима рада, упознати их са критеријумима оцењивања по областима, одредити њихово претходно искуство, снимити иницијално стање, редовно пратити рад и залагање ученика на часу, водити рачуна о индивидуализацији приступа ученику, подстицати код ученика развој мишљења и разумевања, неговање позитивне климе у одељењу, омогућити подстицајну средину за рад и учење, охрабрујући помаже и подстиче ученике, омогућити ученицима да сами изводе закључке, подстицати ученике на учење, инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада, инсистирати на практичној примени стечених знања, оцењивањем мотивисати ученике за учење, оцењивањем проценити ниво постигнућа ученика, идентификовати напредак у учењу и постигнућима ученика
Начин провере остварености исхода	Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Акцента би требало да буде на учениковим способностима на ономе што ученик може или покушава да учини. Током процеса наставе и учења учитељ континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити довољно јасна и информативна, како би била подстицајна за даље напредовање ученика. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.
Методе, поступци и техника наставе, облици и рада	На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом. Савремени приступ у настави односи се на коришћење ИКТ у активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета. Сви поступци су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета, у овом случају током трећег разреда. На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Природа и друштво

Кроз наставу свет око нас ученик усваја основне појмове природне и друштва (жива и нежива природа, разликује повољне и неповољне утицаје човек ана природу, зна промене и својства различитих материјала, оријентише се у простору и времену). Познаје основне карактеристике неких болести органа, принципе преноса заразних болести и шта их изазива и примењује мере превенције. Познаје могуће последице болести зависности насталих злоупотребом психоактивних супстанци укључујући и последице других облика болести. Уме да саслуша саговорника. Процењује свој рад и рад чланова групе. Спреман је да учествује у самосталним и тимским пројектима.

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Доноси одлуке у једноставним ситуацијама када су упутства јасно формулисана. Користећи основне појмове о природним и друштвеним појавама изводи једноставне закључке и примењује их.	Прикупља, селекује податке и изводи одговарајуће огледе, образлаже шта је уочио и до каквог је решења дошао. Тумачи природне и друштвене појаве користећи стечена знања и вештине. Одговарајућим усвојеним појмовима и симболима саопштава своје ставове.	Процењује могућности у реалним ситуацијама при чему бира и вреднује пут доношења закључака. Аргументује своје ставове и дискутује користећи одговарајући речник. Истражује различите начине решавања проблема. Уме да дискутује о добијеним резултатима и анализира их.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Природа и друштво

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Ученик чита географску карту. Зна основна својства чврстог, течног и гасног стања и да промена температуре доводи до прелаза из једног у друго стање. Ученик зна основна својства наелектрисаних тела и	Изводи једноставне експерименте. Ученик разликује појмове температура и топлота. Оспособљен је да примени стечена знања у свакодневном животу у очувању здравља. Уочава место и улогу човека у природи и његову одговорност за последице развоја човечанства. Може да уочи везу	Примењује информационе технологије ради обављања различитих активности. Анализира на који начин долази до поремећаја у нормалном функционисању организма, а што доводи до нарушавања здравља и способан је да заступа здраве животне навике. У стању је да уочи узроке и анализира

магнета и описује узајамно деловање наелектрисаних тела, односно магнета. Уме тачно да дефинише заједничке особине живих бића и може да препозна по чему је живот на Земљи јединствен. Познаје основне чињенице о најчешћим болестима и повредама и уме да избегне ситуације које доводе до болести и повреда.	између узрока и последица загађења животне средине.	последице загађења и да учествује у различитим акцијама заштите, обнове и унапређења животне средине.
--	---	---

• Међупредметне компетенције (повезаност) налазе се у оперативним плановима.

Наставни предмет: **ЛИКОВНА КУЛТУРА** (2 час недељно, 72 часа годишње)

Прво полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	утврђивање вежбање систематизација	
1.	МАТЕРИЈАЛИ	18	12	30
2.	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	8	2	10
УКУПНО прво полугодиште		26	14	40

Друго полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	утврђивање вежбање систематизација	
3.	КОМПОЗИЦИЈА	6	8	14
4.	ПРОСТОР	10	8	18
УКУПНО друго полугодиште		16	16	32

Назив предмета	ЛИКОВНА КУЛТУРА
Циљ	Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.
Разред	Трећи
Годишњи фонд часова	72 часа

Наставна област: МАТЕРИЈАЛИ	
Садржаји	Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање - тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност (промене у току сушења, у контакту са светлошћу, у контакту са различитим супстанцама и подлогама...), материјали који могу да се користе као алатке (пера, крзно, длака, лишће, дрвца...). Изглед материјала - основне и изведене боје, природне и створене текстуре.

	Технике. Однос материјала, ликовне технике и идеје. Производи уметничких заната (накит, уметничке лутке, шешири, таписерије, ћилими, осликани текстил, собне светилке и сенила, грнчарија, дуборез, гравуре...). Значај рециклирања, уметничка рециклажа.
Исходи	-поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; -повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; -преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију;
Наставна област: СПОРАЗУМЕВАЊЕ	
Садржаји	Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. Тумачење визуелних информација. Визуелне карактеристике биљака и животиња, знаци, симболи, униформе, заставе, ношње... Пејзаж, портрет, аутопортрет. Слика, текст, звук. Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди... Лепо писање - плакат, позивнице, честитке...
Исходи	-изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; -користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; -протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; -укаже на сличности и разлике које опажа у -уметничким делима и традицији различитих народа; -изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;
Наставна област: КОМПОЗИЦИЈА	
Садржаји	Композиција. Дводимензионалне и тродимензионалне композиције, организација композиције, равнотежа. Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.
Исходи	-распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције;
Наставна тема: ПРОСТОР	
Садржаји	Облици у простору.Непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати...). Композиција у простору - поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе, уређење околине у локалној заједници... Оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални ефекти на сцени, у филмовима, игрицама... Кретање. Покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима.
Исходи	-разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; -учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу;разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	Слушање, црта, боји, скицира памћење, посматрање, анализирање, тражење информација, читање, уочавање, одређивање, разумевање, одговарање, цртање, бојење, разговор, писање, откривање, упоређивање, закључивање, образлагање, замишљање, груписање, процењивање, примењивање, сарађивање, прихватање, учествовање, представљање, играње
Активности наставника	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, помагање, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање
Начин провере остварености исхода	<p>Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <p>Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...); однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...); однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...); разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...); повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...); оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...); вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...); употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику, бира материјал и технику у односу на идеју).</p>
Методе, поступци и техника наставе, облици и рада	У настави треба да доминирају проблемски задаци који циљају више исхода и међупредметних компетенција. Задаци и активности треба да буду разноврсни и да омогуће сваком ученику да се развија у складу са својим интересовањима, искуством, потребама и потенцијалима. Осим стваралачког рада значајан је и разговор. Наставник планира питања која подстичу ученике на размишљање и на развијање креативних идеја. Ученици се развијају и уче кроз разноврсне активности и задатке који подстичу радозналост и задовољство у истраживању, експериментисању, размишљању, повезивању, изражавању, стварању, дружењу и сарадњи. Кључни појмови су међусобно чврсто повезани и чине конструкцију, основу за развијање програма. Централни појам је простор, јер се све што видимо и доживљавамо налази у простору. Централни појам, простор, указује на то да програм није усмерен на ускостручне садржаје, већ на свет у коме ученик живи и одраста и који треба свесно да опажа, доживљава и истражује из различитих углова. Сви садржаји везани за визуелну уметност (укључујући и уметничка остварења из ближе и даље прошлости) у блиској су вези са савременим светом и ученици треба постепено да истражују и откривају те везе.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Ликовна култура

Ученик развија креативан, радознао и истраживачки дух кроз упознавање и коришћење различитих уметничких медија и техника. Способан је и мотивисан да користи своје искуство, да експериментише и развија идеје кроз самосталан рад и рад у групи. Ученик развија машту и апстрактан начин размишљања који успешно примењује у различитим животним ситуацијама које захтевају креативна решења. Уочава специфичности различитих уметничких дисциплина (визуелне, драмске, музичке...) али уочава и њихове заједничке принципе и сличности. Ученик познаје и разуме вредност сопствене културе и културе других народа повезујући знања из различитих области или предмета. Знања и искуства стечена кроз предмет Ликовна култура (истрајност, упорност, стрпљивост) примењује у друштвеном животу .

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p>Изражава своја осећања и идеје користећи основне технике визуелних уметности. Уме да пронађе изворе и информације потребне за креативан рад. Учествоје у школским и ваншколским активностима кроз стваралаштво у визуелним уметностима. Познаје вредност сопствене културе и културе других народа.</p>	<p>Развија своја осећања и идеје користећи различите медије визуелне уметности. Развија интересовања и самостално проналази потребне информације. Активно учествује у школским и ваншколским активностима. Разуме специфичности различитих уметничких дисциплина.</p>	<p>Развија и изражава своја осећања, идеје и ставове и адекватно користи различите медије визуелне уметности. Негује и развија своје склоности и интересовања за уметност. Повезује знања из различитих области или предмета и примењује их у различитим животним ситуацијама.</p>

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Ликовна култура		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Ученик истражује и примењује знања о основним материјалима, медијима, техникама и ликовним елементима која се користе у визуелним уметностима. Развија свест о културним вредностима и схвата важност њиховог очувања.	Ученик проналази и развија своје идеје свет маште и осећања (посматрајући, анализирајући и сакупљајући потребне информације) за стваралачки рад. Ученик препознаје улогу и вредност визуелне уметности као саставног дела свакодневног живота, нарочито као средства комуникације.	Ученик проучавајући уметничка дела истражује и анализира методе, технике, садржаје и подстицајно их примењује у свом стваралачком раду. Способан је да изрази став о свом раду и радовима других уочавајући различита значења и идеје.

● Међупредметне компетенције (повезаност) налазе се у оперативним плановима.

Наставни предмет: **МУЗИЧКА КУЛТУРА** (1 час недељно, 36 часова годишње)

Прво полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	утврђивање вежбање систематизација	
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	7	4	11
2.	ИЗВОЂЕЊЕ	4	2	6

	МУЗИКЕ			
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	2	1	3
УКУПНО првополугодиште		13	7	20

Друго полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	утврђивање вежбање систематизација	
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	6	3	9
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	3	1	4
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	2	1	3
УКУПНО друго полугодиште		11	5	16

Назив предмета

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ

Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

36 часова

Наставна област: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

Садржаји	<p>Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика).</p> <p>Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање, јачина, тонске висине.</p> <p>Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар).</p> <p>Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу.</p> <p>Музичка прича.</p> <p>Филмска музика.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Музика и здравље.</p> <p>Дигитализација.</p> <p>ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА СЛУШАЊЕ</p> <p>Химне</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Државна химна 2. Светосавска химна 3. Школска химна <p>Народне песме и традиционалне дечје игре</p> <p>Народно коло, <i>Нишки вез</i></p> <p><i>Зелени се, јагодо</i></p> <p><i>Девојчица платно бели</i> (игра)</p> <p><i>Еј, дуку, дуку</i></p> <p><i>Ми смо браћа терзије</i></p> <p><i>Поскакуша</i></p> <p>Немања Радуловић, <i>Нишка бања</i></p> <p>Бора Дугић, <i>Чаробна фрула</i> (избор)</p> <p>Песме за децу</p> <p>Станојло Рајичић, <i>Бумбари и пчеле</i></p> <p>Немачка дечја песма, <i>Клепеће млин</i></p> <p>Традиционална песма из Финске, <i>Пролећна песма</i></p> <p>Зоран Христић, <i>Бус</i></p> <p>Драгана Михајловић Бокан, <i>Гурманска песма</i></p> <p>Сунцокрети, <i>Текла вода</i></p> <p>Хор Колибри, <i>Писмо Деда Мразу</i></p> <p>Леонтина Вукомановић, <i>Све што деца расту више</i></p> <p>Драган Лаковић, <i>Нема земље Дембелије</i></p>
----------	---

	<p>Хор Колибри, <i>Најлепша мама на свету</i> Влада и Гиле, <i>Јуца и куца</i> Бранко Милићевић, <i>Јеж</i> Бранко Милићевић, <i>Успаванка</i> Драган Лаковић, <i>Бака</i> Хор Колибри, <i>Рена</i> Миро Унгар, <i>Тата ти ме волиш</i> Мића и Аћим, <i>Песма о одјеку</i> Бранко Милићевић, <i>Слатки геније</i> Бранко Милићевић, <i>Бранкови гусари</i> Домаћи композитори Александар Обрадовић, <i>Свита кроз свемир</i> Стеван Ст. Мокрањац, <i>И руковат</i> Златан Вауда, <i>Јежева кућа</i> (дечја опера) Страни композитори Николај Римски Корсаков, <i>Бумбаров лет</i> Габријел Форе, <i>Лептир</i> Петар Илич Чајковски, <i>Игра малих лабудова</i> Роберт Шуман, <i>На дрвеном коњу,</i> Роберт Шуман, <i>Дивљи јахач</i> Петар Илич Чајковски, <i>Валцер цвећа</i> Камиј Сен-Санс, <i>Карневал животиња (Лабуд, Антилоне, Фосили, Корњаче)</i> Лудвиг ван Бетовен, <i>За Елизу,</i> Антонио Вивалди, <i>Пролеће</i>, први став Антонио Вивалди, <i>Зима</i>, трећи став</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - опише своја осећања у вези са слушањем музике; - примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; - изговара бројалице у ритму, уз покрет; - пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; - наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; - разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; - повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; - препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу;</p>

	-повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са тонском висином
Наставна област: ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	
Садржаји	<p>Дидактичке музичке игре. Правилан начин певања - држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера Певање песама уз покрет. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова у тонском опсегу од <i>ха</i> до <i>це</i>². Дидактичке музичке игре. Правилан начин певања - држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера Певање песама уз покрет. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова у тонском опсегу од <i>ха</i> до <i>це</i>². Певање и свирање песама из нотног текста. Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима - песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон. Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање (нотна трајања), јачина (динамичке ознаке - пиано, форте, крешендо и декрешендо), тонске висине (од <i>це</i>¹ до <i>ге</i>¹). Елементи музичког писма: линијски систем, виолински кључ, трајање тонова (половина, четвртина, осмина ноте и одговарајуће паузе) у такту 2/4. Јединица бројања. Тактирање у 2/4 такту.</p> <p>ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ</p> <p>Химне Државна химна Светосавска химна</p>

	<p>Школска химна</p> <p>Народне песме и традиционалне дечје игре (уз певање)</p> <p>Разгранала грана јоргована Савила се бела лоза винова Ја посејох лубенице Дивна, Дивна Девојчица платно бели/Овако се... У ливади под јасеном Лепе ли су, нано На крај села жута кућа Људи ликујте</p> <p>Дечје песме</p> <p>Никола Херцигоња, <i>Шапутање</i> Бора Мајданац, <i>Имитатори</i> Хор Колибри, <i>Лептирићу, шаренићу</i> Божидар Станчић, <i>Вејавица</i> Александар Кораћ, <i>Питала деца медведа Брунда</i> Константин Бабић, <i>Гаца</i> Александар Обрадовић, <i>Хвалисави зечићи</i> Симеон Мишев, <i>Дино Саурус</i> Никола Петин, <i>Бере медвед јагоде</i> Мирко Шоуц, <i>Деда Мраз</i> Мирко Шоуц, <i>Сањалица маца</i> Хор Колибри, <i>Сервис за прање зуба</i> Миња Субота, <i>Ишли смо у Африку</i> Миодраг Илић Бели, <i>Здраво војско</i> Вера Миланковић, <i>Ми, до и река</i> Вера Миланковић, <i>Сирене</i> Миња Субота, <i>Поврћијада, Поздрав из Србије</i> Јован Адамов, <i>Сила ником није мила</i> Бранко Милићевић, <i>Чисте руке</i> Бранко Милићевић, <i>Лет, лет бубамаро</i></p> <p>Музичке игре</p> <p>Девојчица платно бели/Овако се коло игра</p>
--	---

	<p>Владимир Томерлин, Кукавица Станко Коруновић, Бака Мара Дечја песма из Енглеске, Шта радимо ујутру Габријела Грујић Жаба и жир Надежда Вукомановић, Буји паји Народна игра, Ми смо браћа терзије Владимир Томерлин, Брзојав Драган Лаковић, Песма о млеку Седморица младих, Јуца и куца Свирање на дечјим инструментима Народно коло, <i>Ерско коло</i> Црногорска народна песма <i>Под оном</i> Џејмс Пјерпонт, <i>Звончићи</i> Народна песма, <i>Жута кућа</i> Станко Коруновић, <i>Иду, иду мрави</i> Божидар Станчић, <i>Школско звоно</i> Модел Синоћ је куца лајала До, до, шта је то Ресаво, водо 'ладна Ми идемо преко поља Фабрика бомбона /Фалила ми се Сол ми дај Лазара мајка учила/грдила Синоћ мајка оженила Марка Мирјана Живковић: Сиђимацо Ричард Роцерс, Солмизација Дорина Радичева, Дорица, Рената, Милица</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -повезује почетне тонове песама модела и једноставних наменских песама са тонском висином; -комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет; -свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу;</p>
Наставна тема: МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	
Садржаји	Стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње.

	Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономотопеја и илустрација на краћи литерарни текст (учење у контексту).
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу ; -осмисли музички одговор на музичко питање, осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; -изабере одговарајући музички садржај(од понуђених) према литерарном садржају; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; -коментарише своје и туђе извођење музике; -самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -учествује у школским приредбама и манифестацијама.
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	посматрање, слушање, певање, извођење музике, играње народних и дечијих кола, препознавање, описивање, процењивање, груписање, стварање, осмишљавање, сарађивање, одређивање, упоређивање, разговор, постављање питања, причање, замишљање, цртање, бојење, читање, образлагање
Активности наставника	припремање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање, процењивање, идентификовање, одлучивање
Начин провере остварености исхода	На часовима музичке културе најбитније је развијање музичких способности и вештина. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка тумачењу. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке. Програм наставе и учења усмерен је на остваривање исхода при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искусствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике и музичко стваралаштво. Из тих разлога не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја. Критеријум у

	оцењивању је уложен труд ученика и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима.
Методе, поступци и техника наставе, облици рада	<p>Програм наставе и учења усмерен је на остваривање исхода при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике и музичко стваралаштво. Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Музичке активности су говор у ритму, певање, свирање, покрет уз музику, слушање музике и видови стваралаштва. Препоручени музички садржаји (песме, музичке игре, ритмички и мелодијски аранжмани, композиције за слушање музике) остављају простор за избор других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника. Да би достигао програмске исходе, наставник реализује наставу користећи слушање, глас, покрет и музичке инструменте. Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз рад у групама и у одељењу, као и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање. На часу треба да преовлађује активност којом се савладава нови музички садржај и она је увек повезана са другим музичким активностима. Специфичност предмета се огледа у томе да се музичке активности одвијају паралелно или једна музичка активност логично води ка другој. У планирању активности, наставници треба да, имају у виду да су области уско повезане, а да су знања и вештине описане у исходима у свакој области међусобно зависна и комплементарна.</p>

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Музичка култура

На основу музичког искуства у основној школи ученик ужива у музици и отворен је за различите уметничке садржаје. Користи музичко знање и вештине да изрази своја осећања, размишљања, ставове и на креативан и конструктиван начин остварује своје циљеве. Искуство и вештину у слушању и опажању приликом индивидуалног и групног музицирања примењује у комуникацији са другима. Музичка искуства подстичу ученика да разлике сматра предностима што користи у развијању идеја и сарадње. Користи знања

о музици у разумевању савремених догађаја, историје, науке, религије, уметности и сопствене културе и идентитета. Развија критички однос према музици. Има одговоран однос према традицији свог народа и других култура.		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Ученик ужива у различитим музичким садржајима. Свестан је различитих утицаја музике на њега и улоге музике у друштвеним догађајима. Ученик разуме неопходност сарадње, међусобног подстицања и уважавања у заједничком музицирању и повезује ставове и искуства у свакодневном групном раду.	Разуме везу између културног идентитета и музике. Ученик повезује музичка знања и вештине са различитим видовима сопственог изражавања. Учествује у музичким активностима школе и заједнице.	Креативно користи музичка знања, вештине и искуства у подстицању индивидуалног и групног изражавања и сарадње и презентована знања. Даје свој допринос у очувању традиције и културног идентитета путем музике.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Музичка култура		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Ученик познаје језик музике и изражава се гласом, инструментом и покретом индивидуално и/или у групи. Ученик слушно препознаје основне карактеристике музичке уметности и развија естетску осетљивост	Слушно препознаје различите жанрове музичке уметности са посебним акцентом на аутентични музички фолклор. Ученик у свакодневном животу примењује стечена музичка искуства и знања и истражује могућности ИКТ-а за слушање, стварање и извођење музике. Ученик комуницира покретом уз музику.	Ученик креативно примењује стечена музичка искуства у изражавању и представљању ставова и идеја и у комуникацији са другима. Уважава и истражује музичке садржаје различитих жанрова, стилова и култура. Доприноси очувању и развоју музичке културне баштине. Има критички став према музици. Повезује и користи музику са ИКТ-ом у стварању и презентовању знања.

- Међупредметне компетенције-повезаност налазе се у оперативним плановима.

Наставни предмет: **ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ** (3 час недељно, 108 часова годишње)
Прво полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	вежбање	
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ вежбе за развој снаге, покретљивости, издржљивости, брзине, координације	10	15	25
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ ходање и трчање, скакања и прескакања, бацања и хватања, узања, вишења, упори и пењања, вежбе на тлу, равнотеже, са реквизитима, плес и ритимика, полигони, култура вежбања и играња	10	23	33

3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА здравствено васпитање	Ова наставна област реализује се кроз 1. и 2. наставну област и теме из практичног рада и сатоји се од <i>Културе вежбања и играња и Здравственог васпитања.</i>		
УКУПНО прво полугодиште		20	38	58

Друго полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	вежбање	
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ вежбе за развој снаге, покретљивости, издржљивости, брзине, координације	9	12	21
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ ходање и трчање, скакања и прескакања, бацања и хватања, узања, вишења, упори и пењања, вежбе на тлу, равнотеже, са реквизитима, плес и ритмика, полигони, култура вежбања и играња	10	19	29
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА здравствено васпитање	Ова наставна област реализује се кроз 1. и 2. наставну област и теме из практичног рада и сатоји се од <i>Културе вежбања и играња и Здравственог васпитања.</i>		

УКУПНО друго полугодиште	19	31	50
--------------------------	----	----	----

Назив предмета	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ
Циљ	Циљ учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.
Разред	Трећи
Годишњи фонд часова	108 часова
Наставна област: ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	
Садржаји	<p>Вежбе за развој снаге са и без реквизита.</p> <p>Вежбе за развој покретљивости са и без реквизита.</p> <p>Вежбе за развој аеробне издржљивости.</p> <p>Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге.</p> <p>Вежбе за развој координације.</p> <p>Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); -правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; -комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; -одржава равнотежу у различитим кретањима;

	<ul style="list-style-type: none"> -коригује сопствено држања тела на основу савета наставника; -правилно држи тело; -правилно подиже, носи и спушта терет; -изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; -користи терминологију вежбања; -поштује правила понашања на вежбалиштима; -поштује мере безбедности током вежбања; -одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима;
Наставна област: МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	
Садржаји	<p>Техника трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови. Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе и вежбе променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. Између четири ватре Мини-рукомет. Футбал - мали фудбал. Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Народно коло - Савила се бела лоза винова. Народно коло из краја у којем се школа налази. Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -примени правила игре; -навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; -прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; -уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; -правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима;

	-изведе дечји и народни плес;
Наставна област: ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	
Садржаји	<p>Основна правила: Између четири ватре, Мини-рукомета и Футсала. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. Ферплеј - (навијање, победа, пораз). Породица и вежбање. Вежбање као део дневних активности. Моје срце - пулс. Дисање и вежбање. Хигијена простора за вежбање. Значај воћа и поврћа у исхрани. Значај воде за организам и вежбање. Поступање у случају повреде</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -препозна здравствено стање када не треба да вежба; -примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама; -уредно одржава простор у коме живи и борави, користи здраве намирнице у исхрани; -повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; -препозна лепоту покрета у вежбању; -придржава се правила вежбања, -вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању.</p>
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	прати, вежба, комбинује, груписање, стварање, играње, осмишљавање, сарађивање, одређивање, постављање питања,
Активности наставника	припремање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање, процењивање, идентификовање,

<p>Начин провере остварености исхода</p>	<p>У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе <i>физичког и здравственог васпитања</i>, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:</p> <p>Ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у Физичком и здравственом васпитању који обухвата:</p> <p>вежбање у адекватној спортској опреми;</p> <p>активно учествовање на часовима Физичког и здравственог васпитања;</p> <p>вежбање и играње у слободно време.</p> <p>Приказ два комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), без реквизита.</p> <p>Постигнућа у моторичким вештинама.</p> <p>Индивидуални напредак ученика.</p> <p>Индивидуални напредак сваког ученика процењује се у односу на претходно проверено стање. Приликом оцењивања неопходно је узети у обзир способности ученика, степен спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом вредновања (оцењивања) узима се у обзир његов индивидуални напредак у односу на претходна достигнућа и могућности као и ангажовање ученика у наставном процесу.</p>
<p>Методе, поступци и техника наставе, облици рада</p>	<p>Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе (континуирани, понављајући метод), прилагођене узрасним карактеристикама ученика. У раду са ученицима треба примењивати диференциране облике рада, доzirати вежбања у складу са њиховим могућностима и примењивати одговарајућу терминологију вежби. Време извођења вежби и број понављања задају се групама ученика или појединцима у складу са њиховим способностима, водећи рачуна о постизању што веће радне ефикасности и оптимализацији интензитета рада.</p>

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Физичко и здравствено васпитање

Наставним предметом физичко и здравствено васпитање ученик стиче вештине и овладава знањима и културним вредностима телесног вежбања, примењује их у свакодневном животу, новим и ванредним животним ситуацијама; разуме значај континуираног развоја физичких способности, разноврсних моторичких активности, утицај на здравље, здравље околине и квалитет живота. Сагледава да физичка активност и спорт омогућавају исказивање: личног идентитета, креативности, емоција, самопотврђивања и учешћа у тимском раду, као и да смањује негативне утицаје савременог живота на здравље и социјално понашање. Јача свест о толеранцији, одговорности, поштовању правила и квалитетним комуникацијама. Активно учествује у развоју хуманих односа, односа према окружењу у оквирима локалних, регионалних, националних и ширих оквира.

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p>Ученик је оспособљен за вођење бриге о властитом здрављу и здрављу околине. Препознаје важност физичког вежбања, хигијене тела, исхране, простора и правила безбедности током вежбања. Критички просуђује о облицима насиља у физичком васпитању, спорту и рекреативним активностима. Здравље околине. Са глобалном присутношћу и активношћу сваки појединац треба да призна своју одговорност према околини.</p>	<p>Ученик се бави спортско-рекреативним активностима у циљу унапређивања својих физичких способности и унапређивања здравих животних навика. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима. Ученик самостално вежба у слободно време.</p>	<p>Ученик је развио свест о властитим способностима, а тиме и о јачању самопоуздања и самопоштовања. Примењује разноврсне програме и облике индивидуалног и колективног вежбања, поштујући полне и индивидуалне разлике учесника у телесном вежбању.</p>

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Физичко и здравствено вапитање		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; зна основну технику индивидуалних и колективних спортских игара; током вежбања се понаша дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	Зна да физичка активост и спорт позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко-тактичке елементе спортске гране.	Ученик је способан да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке задатке; промовише њихову улогу у унапређивању здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социопатолошких појава.

• Међупредметне компетенције-повезаност налазе се у оперативним плановима

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Назив предмета	ДИГИТАЛНИ СВЕТ
Циљ	Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.
Разред	Трећи
Годишњи фонд часова	36 часова

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		Укупно
		Обрада	Остали облици (утврђивање, вежбање, систематизација, провера)	
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	9	11	20
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	3	2	5
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	4	7	11
УКУПНО		16	20	36

ПРЕДМЕТН И ИСХОДИ	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ	КЉУЧН И ПОЈМОВ И САДРЖА ЈА	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-мето дичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>По завршетку теме, ученик ће моћи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; – селекује и измени (обрише, дода) текст; – именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; – допише текст на слику коришћењем 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Ослањајући се на претходна знања и искуства ученик уме да планира време за учење и да организује процес учења и управља њим. Ефикасно користи различите стратегије учења, прилагођава их природи градива и циљевима учења. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе самостално или у групи.</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Анализира и критички приступа садржајима на интернету.</p>	<p>I ДИГИТАЛНО ДРУШТВО</p> <p>Унос краћег текста помоћу физичке и виртуелне тастатуре (функције Shift, Enter, Space bar, Caps Lock, Delete, Backspace тастера).</p> <p>Селектовање и основно едитовање текста (брисање, додавање).</p> <p>Чување текстуалног документа, именовање и поновно отварање.</p> <p>Додавање текстуалног</p>	<p>уређивање текста, обрада слике, претраживање интернета, дигитални материјали.</p>	<p>У циљу достизања наведених исхода, покренути одабрани програм за унос и обраду текста и, не улазећи у детаље радног окружења, показати ученицима простор (виртуелни лист папира) у оквиру којег ће се приказати слова и знакови откуцани помоћу физичке или виртуелне тастатуре. Увести појам <i>курсор</i>, како се куца велико слово (Shift + слово), размак између речи (Space bar), сва слова велика (Caps Lock),</p>	<p>У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да</p>

<p>едитора за текст у програму за обраду слике;</p> <p>– именује, сачува и поново отвори графичку датотеку;</p> <p>– објасни својим речима сврху коришћења прегледача и претраживача за приступ садржајима светске мреже;</p> <p>– осмисли кључне речи на основу којих ће на интернету тражити потребне дигиталне садржаје;</p> <p>– објасни својим речима на који начин се формирају резултати претраге интернета;</p> <p>– објасни својим речима</p>	<p>Дигиталне садржаје пронађене на интернету користи на етички начин.</p> <p>Бира информације које објављује јер њима гради свој дигитални углед.</p> <p>Дигитална компетенција Приликом решавања проблема бира одговарајућа ИКТ средства.</p> <p>За приступ потребним дигиталним садржајима ефикасно користи прегледаче и претраживаче интернета.</p> <p>Бира начин комуникације путем интернета која највише одговара контексту у коме се комуникација дешава.</p> <p>Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду пара/групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева.</p> <p>Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и</p>	<p>објашњења на слику, чување, именовање и поновно отварање.</p> <p>Претраживање интернета (прегледачи, претраживачи, кључне речи, информисаност о томе како су резултати претраге одабрани и ранжирани; критички однос према резултатима претраге).</p> <p>Етичко коришћење туђих дигиталних материјала.</p> <p>Коришћење технологије ван школе-примери дигитализације у свакодневном животу у чијој је основи вештачка интелигенција.</p>		<p>прелази у нови ред (Enter), указати на могућности измене текста.,показати основно едитовање текста', селектовање текста и његово брисање Демонстрирати поступак именовања и чувања текстуалне датотеке На часовима утврђивања ученици треба да вежбају уносећи сложеније текстове. На крају сваког часа потребно је издвојити 10 минута како би ученици пажљиво прочитали откуцани текст и кориговали грешке.</p> <p>Показати унос текста на слику наглашавајући да се акције примењиване у програму за обраду текста на исти</p>	<p>процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом):</p>
--	--	---	--	--	---

<p>због чега треба критички прићи садржајима који се налазе на интернету;</p> <p>– објасни својим речима због чега је неопходно да дигиталне садржаје пронађене на интернету користимо на етички начин;</p> <p>– наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно;</p> <p>– објасни шта је дигитални углед и како се он изграђује;</p> <p>-наведе могућности за размену материјала, комуникацију</p>	<p>сараднике, а дискусију заснива на аргументима.</p> <p>Конструктивно доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима и при томе поштује друге као равноправне чланове групе.</p> <p>Ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин.</p> <p>Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе.</p> <p>Предузимљивост и предузетничка компетенција</p> <p>Исказује и заступа своје идеје, утиче на друге кроз развој вештине јавног говора, преговарања и решавања конфликта.</p>			<p>начин спроводе у програму за цртање.</p> <p>Ученицима давати задатке који подразумевају додавање текста на слике ради додатног појашњавања онога што је на сликама приказано. Добро би било да слике имају директну везу са наставним садржајима које ученици изучавају у оквиру других наставних предмета.</p> <p>Демонстрирати поступак именовања и чувања графичке датотеке, а на следећем часу поступак отварања претходно сачуване датотеке, у којој ће ученици да наставити да уносе и едитују текст.</p> <p>Обраду наставних садржаја који се односе на</p>	<p>– самопроцена: неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;</p> <p>– вршњачка процена: ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и</p>
--	---	--	--	---	--

<p>и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја;</p>			<p>претраживање интернета треба започети демонстрацијом начина на који приступамо садржајима светске мреже. Разрадити начин претраживања интернета помоћу <i>кључних речи</i> и показати примере коректно дефинисаних кључних речи и оних које садрже непотребне везнике или се недовољно прецизно односе на конкретан предмет претраге. Наставник треба да предочи да садржајима са интернета морамо да приђемо критички. Објаснити да <i>критичко мишљење</i> није исто што и <i>критика</i>. Указати и на то да су резултати претраге означени</p>	<p>исправљају решења, те пружају конструктивне повратне информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу.); – отворена питања : знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да</p>
--	--	--	---	--

				<p>ознаком <i>Оглас</i> плаћене рекламе и да такви резултати нису нужно поуздани у погледу тачности или квалитета садржаја. На крају теме се треба осврнути на етичко понашање када су садржаји светске мреже у питању. Садржаји на интернету имају своје власнике. У том смислу, није дозвољено присвајати их. Уколико, за потребе наставе и учења, користимо материјале пронађене на интернету, у обавези смо да наведемо одакле смо их преузели. Такође, није дозвољено да остварујемо материјалну корист од туђих материјала преузетих са</p>	<p>допринесе продубљивању њиховог разумевања конкретног концепта. – Већ знам – Желим да научим -Научи о/ла сам: коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа. Примењујући предложене методе процене постигнућа ученика</p>
--	--	--	--	---	--

				интернета осим уколико то није јасно назначено.	наставник креира и конзистентно гради персонализован о и подстицајно образовно окружење. Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора. Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан). Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која
--	--	--	--	---	---

					произилази из наведеног.
<p>По завршетку теме,ученик ће моћи да: -објасни добитке и ризике који произилазе из комуникациј е путем дигиталних уређаја; -разликује неприхватљ иво од прихватљивог понашања при комуникациј и на интернету; -реагује на одговарајућ и начин ако дође у додир са непримерен им дигиталним</p>	<p>Естетичка компетенција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Анализира и критички вреднује дигитални производ у контексту естетике и корисничког доживљаја. <p>Одговоран однос према здрављу</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ученик анализира и критички вреднује дигиталне садржаје у вези са прилагођености његовом узрасту и могућности штетних садржаја по његово здравље. <p>Рад с подацима и информацијама</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дигиталне садржаје пронађене на интернету користи на етички начин <p>Сарадња</p> <ul style="list-style-type: none"> - Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду пара/групе, 	<p>II БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА</p> <p>Дигитални углед.</p> <p>Усклађеност дигиталних садржаја са узрастом корисника.</p> <p>Дигитално насиље.</p> <p>Примерена комуникација у дигиталном окружењу.</p> <p>Израда личног плана коришћења дигиталних уређаја.</p>	<p>понашање у дигиталном окружењу.</p>	<p>Приликом обраде ове наставне теме, кренути од свакодневног, „извандигиталног” искуства ученика. Ученици треба да издвоје једну особу из свог окружења која има углед и да објасне шта је то углед и на основу чега су формирали позитивну или негативну слику о тој особи Указати на чињеницу да сваки корисник интернета има свој дигитални углед. Дељењем информација на интернету, остављамо <i>дигиталне трагове</i> који се тешко могу обрисати. Оно што поделимо на интернету доступно је</p>	<p>У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. У овом предмету продукти ученичких активности имају посебан значај. Процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, као и за идентификовање доприноса сваког појединца сарадничком раду. Ученике треба</p>

<p>садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин;</p> <p>-наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу;</p> <p>-организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност</p>	<p>усаглашавању и остварењу заједничких циљева.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима. - Конструктивно доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима и при томе поштује друге као равноправне чланове групе. - Ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин. - Учествоје у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе. 			<p>великом броју особа (познатих и непознатих) и једном када нешто поделимо губимо контролу над тим (неко може да то сачува и касније злоупотреби). Пре него што било шта (о себи или другима) поделимо или објавимо на интернету, веома је важно да застанемо и размислимо шта објављујемо, због чега, ко ће то моћи да види (вршњаци, родитељи, наставница), шта ће други мислити о нама, да ли тиме што објављујемо или шаљемо можемо некога да повредимо, како ће се осећати особе на које се то односи итд. О свом дигиталном угледу водимо рачуна тако што не објављујемо ништа у тренуцима када</p>	<p>оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.</p> <p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, самопроцена, вршњачка процена, отворена питања, рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили,).</p> <p>Примена инструмената прикупљања података и њихово</p>
---	--	--	--	--	---

<p>дигиталног уређаја; -предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; – одабира дигиталне садржаје на основу PEGI ознаке у складу са својим узрастом; – препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин; – направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника; – означи начин комуникације путем</p>				<p>смо љути, бесни или тужни. Приликом коришћења интернета, веома је важно да водимо рачуна о свом дигиталном угледу, али и о дигиталном угледу других особа. Ученици треба да наведу примере особа са интернета које су њима блиске (нпр. јутјубере) и које имају позитиван/негативан дигитални углед. Наставник може да покаже ученицима кратак видео <i>Лепо понашање на интернету</i>: https://digitalni-vodici.ucpd.rs/crtani-filmovi/, а такође може у оквиру неког другог предмета (нпр. Ликовног васпитања) да зада ученицима да креирају постер о лепом понашању на интернету.</p>	<p>поређење са прописаним исходима. Посматрање и вођење белешки Праћење постигнућа на основу усменог излагања: разговор, дискусија, расправа Праћење постигнућа на основу практичних задатака (продуката рада) Портфолио ученичких радова Праћење учешћа ученика у кооперативним облицима рада (учешће и ангажовање у групном облику рада и раду у паровима.</p>
---	--	--	--	--	--

интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава.					
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева понављање (програмски циклус); – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма/програма који садржи понављање; – очу и 	<p>Решавање проблема</p> <p>Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.</p> <p>Ученик упоређује различита могућа решења проблемске ситуације сходно релевантним критеријумима, објашњава шта су предности и слабе стране различитих решења.</p> <p>Ученик припрема примену изабраног решења, прати његову примену усклађујући се са новим сазнањима које стиче током примене датог решења и успева да реши проблемску ситуацију.</p> <p>Ученик вреднује примену датог решења,</p>	<p style="text-align: center;">III АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА</p> <p>Осмишљавање алгоритама са гранањем који води до решења једноставног проблема.</p> <p>Оператори поређења и аритметички оператори.</p> <p>Креирање рачунарског програма у визуелном програмском језику.</p> <p>Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику</p>	алгоритам, програмирање у визуелном програмском језику	<p>У оквиру овог дела теме, ученици у специфичним окружењима за блоковско програмирање локализованих на српски језик (попут code.org) решавају једноставне проблеме чије решавање захтева понављање (програмске циклусе).</p> <p>Наставник треба да представи узрасту примерен алгоритам/програм који садржи понављање (нпр. маца мења боју, исцртава се испрекидана линија, срце пулсира) и постави ученицима питање: „Ако бисмо</p>	

<p>исправи грешку у једноставном алгоритму/програму који садржи понављање;</p> <p>– решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева гранање;</p> <p>– наведе неке од оператора поређења (мање, веће и једнако) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања (тачно, нетачно);</p> <p>– наведе аритметичке операторе (+, -, * и /) и у конкретном примеру</p>	<p>идентификује његове добре и слабе стране и формулише препоруке за наредно искуство са истим или сличним проблемским ситуацијама</p> <p>Компетенција за учење; Користи различите изворе информација и има критички однос према њима Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања.</p> <p>Дигитална компетенција; Приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин.</p> <p>Рад с подацима и информацијама; Користи информације у различитим симболичким модалитетима</p>	<p>и тумачење функције блокова од којих је сачињен.</p> <p>Уочавање и исправљање грешака у програму.</p>		<p>сложили блокове на овакав начин, шта би се њиховим извршавањем добило?”. Ученици треба да аргументују своје одговоре и дебатују о тачности изнетих одговора. Након тога, наставник треба да прикаже узрасту примерен алгоритам/програм који садржи понављање, али садржи грешку. Након саопштавања сврхе програма, наставник треба да постави питање: „Да ли блокови сложени на овакав начин доводе до описаног решења? Да ли је могуће поправити програм?”. Ученици тада треба да предложе решења и по потреби дебатују о њима.</p>	
--	---	--	--	---	--

<p>предвиди резултат њиховог извршавања;</p> <p>– примени блокове оператора поређења при креирању програма у визуелном програмском језику, који садрже гранање;</p> <p>– објасни потребу употребе гранања и понављања у програмима својим речима.</p>	<p>(табеларни, графички, текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их , повезујући их са претходним знањем из различитих области.</p> <p>Естетичка компетенција Препозање природну и културну баштину</p> <p>Сарадња Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара, Критички процењује свој рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултате рада</p>			<p>Појам гранања у програмима наставник не треба да уведе експлицитно, већ кроз проблемски оријентисан приступ. Најбоље је да се ученици сусретну са овим принципом кроз рад у неком од специфичних окружења за блоковско програмирање локализованих на српски језик (попут code.org), у оквиру којих ће се бавити једноставним проблемима чије решавање захтева гранање. У склопу одабраног језика за визуелно програмирање који је локализован на српски језик наставник треба да прикаже ученицима неколико примера програма који</p>	
---	---	--	--	--	--

				<p>садрже блокове који омогућавају гранање (блок <i>Ако је-Онда</i> и/или блок <i>Ако је-Онда-У супротном</i>).</p> <p>Приликом дефинисања услова у овим програмима наставник треба да користи томе намењене блокове (на пример, <i>Ако си на рубу</i>, <i>Ако је тастер притиснут</i>, <i>Ако се објекти додирују</i>), као и операторе поређења (мање, веће и једнако), које том приликом и представља ученицима</p> <p>Наставник иницира разговор са ученицима о основним аритметичким операцијама (сабирању, одузимању, множењу и дељењу) и облицима њиховог записа у</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>математици. Затим представља блокове у визуелном програмском језику који представљају аритметичке операторе (+, -, * и /) и приказује како се помоћу њих граде аритметички изрази. Главни акценат током ових активности треба да буде на формирању израза на основу текстуалне формулације задатка тј. на моделовању проблема, док рачунар у потпуности преузима задатак израчунавања вредности израза. Иницирати хеуристички разговор о питањима употребе гранања и понављања у програмима – шта се тиме постиже,</p>	
--	--	--	--	---	--

				на који начин се програм унапређује и сл. Подстицати ученике да ове концепте примене при програмирању физичких уређаја, у блоковском окружењу за програмирање локализовано на српски језик, ћирилично писмо.	
--	--	--	--	--	--

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Критеријуми

- ❖ 20-30% У потпуности разуме градиво. Процењује могућности у реалним ситуацијама при чему бира и вреднује пут доношења закључака. Аргументује своје ставове и дискутује користећи одговарајући речник. Истражује различите начине решавања проблема. Уме да дискутује о добијеним резултатима и анализира их.
- ❖ 50-70% Ученика разуме градиво. Прикупља, селекује податке и изводи одговарајуће огледе, образлаже шта је уочио и до каквог је решења дошао. Тумачи природне и друштвене појаве користећи стечена знања и вештине. Одговарајућим усвојеним појмовима и симболима саопштава своје ставове.
- ❖ 70-90% Ученика решава задатке основног нивоа. Доноси одлуке у једноставним ситуацијама када су упутства јасно формулисана. Користећи основне појмове о природним и друштвеним појавама изводи једноставне закључке и примењује их.

Време евалуације и инструменти

- ❖ Континуирано се, током читаве школске године, прати и процењује напредак ученика, опште ангажовање и рад. Ученици се стално обавештавају о резултатима наставникове процене и подстичу да напредују.
- ❖ Оцењивање интензитета и квалитета активности на часу.
- ❖ Свакодневним посматрањем и бележењем запажања у личној евиденцији.
- ❖ Проверава се редовност и квалитет израде домаћих задатака.
- ❖ Прегледају се свеске ученика.

Ученичка самоевалуација и њихова евалуација часа:

- ❖ Ученици на крају часа раде самоевалуацију остварених циљева које су поставили себи на почетку часа, шта су ново научили, или колико су савладали научено, које су вештине стекли и где научено могу применити.
Нпр. „Сада знам да направим алгоритам“, или „Сада знам да правилно користим дигиталне уређаје“...
- ❖ Ученици на крају часа изражавају задовољство часом и разумевање онога што је обрађено, или нејасност градива и потребу додатних објашњења рекапитулацијом градива у завршном делу часа, разговором, спонтано и на захтев.
- ❖ Задовољство ученика на часу- спонтано и на захтев, вербализовано (не)задовољство, нпр. „Било је забавно.“, „Уживао сам!“, „Није ми јасно“ и сл. Дизањем „смајлића“- насмејан, забринут или равнодушан.
- ❖ Самооцењивање ученика-анкета: како је задовољан својим радом на часу, својим постигнућима, да процени свој рад и постигнућа у односу на друге.

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ (1 час недељно, 36 часова годишње)

Ред. број	Наставна тема	број часова
1.	ЉУДСКА ПРАВА -Сви различити, а сви равноправни	10
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО-Ја и други у локалној заједници	12
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ-Снага узајамне помоћи	8

4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ-Акција солидарности у локалној заједници	6
Укупно		36

Назив предмета **ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ**

Циљ	Циљ наставе и учења Грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.
Разред	Трећи
Годишњи фонд часова	36 часова

Наставна област: **ЉУДСКА ПРАВА - Сви различити, а сви равноправни**

Садржаји	<p>Различитост Живот у заједници у којој би сви људи били исти (по полу, узрасту, вери, националности, образовању, интересовању). Различитост као богатство једне друштвене заједнице. Отвореност и затвореност за различитости. Различитости у нашој локалној заједници.</p> <p>Равноправност мушкараца и жена Уважавање разлика уз једнака права, одговорности и могућности. Дечаци и девојчице - сличности и разлике, иста права и могућности.</p> <p>Осетљиве друштвене групе Групе којима је услед специфичних разлика потребна додатна подршка како би имале исте шансе и могле равноправно да се укључе у живот заједнице и остваре своје потребе и права.</p> <p>Стереотипи и предрасуде Упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога (сви дечаци су, све девојчице су, сви Роми су). Негативно мишљење појединаца о некоме ко се не познаје довољно. Стереотипи и предрасуде као основ за дискриминацију.</p> <p>Дискриминација Неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства (пол, узраст, вера, националност, образовање, инвалидитет), што за последицу има нарушавање њихових права и достојанства. Једнако поступање према неједнакима као вид дискриминације. Етикетирање, ружни надимци као вид дискриминације.</p>
----------	--

Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -својим понашањем показује да прихвата различитост других; -препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; -се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; -препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; -укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; -објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; -укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; -наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; -наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; -тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; -наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; -опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; -пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; -испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; -заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.
Наставна област: ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО - Ја и други у локалној заједници	
Садржаји	<p>Локална заједница Место где грађани задовољавају највећи број својих потреба и остварују највећи број својих права. Потребне и права које деца задовољавају у локалној заједници - за образовањем, здравственом заштитом, одмором, игром, учествовањем у спортским, културним и уметничким активностима.</p> <p>Комуналне услуге Услуге од општег интереса за све грађане локалне заједнице - вода, превоз, путеви, паркинг, отпад, осветљење, паркови, пијаце, димничари.</p> <p>Институције и организације Локалне заједнице у области образовања, културе, здравља, спорта и рекреације, очувања околине, безбедности, верске организације. Активности и допринос удружења грађана у локалној заједници.</p> <p>Наша локална заједница Брига наше локалне заједнице о потребама и правима својих грађана,.</p>

	<p>Брига наше локалне заједнице о деци различитих својстава (пол, узраст, сиромаштво, здравље). Доступност садржаја у нашем окружењу слепим или глувим особама, родитељима са дечијим колицима или особама у инвалидским колицима (пешачки прелази, школа, дом здравља, продавница, превоз). Брига деце о својој локалној заједници - о отпаду, биљкама и животињама, споменицима културе, уметничким делима, потрошњи воде, пружање помоћи онима којима је то потребно. Удружење грађана у нашем окружењу некад и сад.</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -својим понашањем показује да прихвата различитост других; -препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; -се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; -препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; -укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; -објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; -укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; -наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; -наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; -тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; -наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; -опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; -пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; -испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; -заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.
Наставна област: ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ - Снага узајамне помоћи	
Садржаји	<p>Солидарност</p> <p>Потреба узајамне бриге и одговорности међу људима. Лажна солидарност. Разлика између саосећања, сажалења и солидарности. Примери акција солидарности у нашој локалној заједници (мобе, добровољно давање крви и хуманитарне акције за лечење болесних, СМС акције прикупљања новца). Ситуације у којима свакоме може бити потребна помоћ (болест, сиромаштво, ратови, поплаве, земљотреси, пожари, миграције).</p>

	<p>Медији као подршка солидарности.</p> <p>Волонтирање</p> <p>Добровољно ангажовање појединаца и група у пружању помоћи људима, животињама, биљкама.</p> <p>Мотиви волонтера - веровање у снагу узајамне помоћи, човекољубље и хуманост. Волонтерске акције ученика/ученица школе у локалној заједници (чишћење јавних површина, сађење биљака, помоћ старим људима, удомљавање напуштених кућних љубимаца).</p> <p>Активности волонтера Црвеног крста у нашој локалној заједници.</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -својим понашањем показује да прихвата различитост других; -препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; -се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; -препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; -укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; -објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; -укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; -наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; -наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; -тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; -наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; -опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; -пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; -испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; -заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.
<p>Наставна област: ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ - Акција солидарности у локалној заједници</p>	
Садржаји	<p>Планирање и извођење акције солидарности у локалној заједници</p> <p>Утврђивање коме је у заједници потребна помоћ.</p> <p>Одређивање циља акције.</p> <p>Припрема плана акције - подела улога, договор о роковима, начину реализације.</p> <p>Извођење и документовање акције - видео, фотографије, текстови и сл.</p>

	<p>Промоција акције на нивоу школе - приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу.</p> <p>Вредновање акције - чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.</p>
Исходи	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -својим понашањем показује да прихвата различитост других; -препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; -се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; -препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; -укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; -објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; -укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; -наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; -наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; -тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; -наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; -опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; -пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; -испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; -заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	посматрање, слушање, препознавање, описивање, процењивање, груписање, стварање, играње, осмишљавање, сарађивање, одређивање, упоређивање, разговор, постављање питања, причање, замишљање, цртање, бојење, читање, образлагање
Активности наставника	припремање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање

<p>Начин провере остварености исхода</p>	<p>Подразумева да ученици имају увид у своје напредовање и то не само у остваривању исхода из овог програма већ и у развоју неколико међупредметних компетенција, посебно компетенције за <i>Одговорно учење у демократском друштву</i>. Како је највећи број активности ученика у оквиру часова овог изборног програма организован кроз групни рад, то значи да наставник треба да има јасне критеријуме праћења напредовања који су и ученицима познати. Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиди последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.</p>
<p>Методе, поступци и техника наставе, облици и рада</p>	<p>Достизање исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника. Наставници су у прилици да бирају: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције као и да сами осмисле неке друге активности. Зато се може рећи да активности на часу треба тако да теку да обезбеде искуствено учење, тј. уобличавање и поимање личних, аутентичних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи. Како је планом предвиђено да се и у трећем разреду остварује <i>пројектна настава</i>, то је добра прилика да се повеже са активностима Грађанског васпитања. Пројектна настава по свом концепту у потпуности одговара природи овог изборног програма. Заједничко им је што доприносе когнитивном, афективном и социјалном развоју ученика, као и развоју међупредметних компетенција. Продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте: постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања и друго.</p>

Назив предмета

ВЕРСКА НАСТАВА

Циљ

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православног поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

Разред трећи

Годишњи
фонд часова 36 часова

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА ВЕРСКЕ НАСТАВЕ ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД

Редни број теме	Тема/област	о б р а д а	п о н а в љ а њ е	в е ж б е	с и с т е м а т и з а ц и ј а	у к у п н о	МЕСЕЦИ										
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
I	УВОД	1	/	/	/	1	I 1										
II	БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА	5	2	/	/	7	II 3	II 4									
III	БОГ НАС ВОЛИ	5	2	/	/	7		III 1	III 4	III 2							
IV	ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА	4	3	/	/	7				IV 2	IV 3	IV 2					
V	ЛИТУРГИЈА-ПРЕОБ РАЖЕНИ СВЕТ	5	2	/	/	7							V	V			

													4	3		
VI	ЧОВЕК И ПРИРОДА	3	3	/	1	7								VI 1	VI 4	VI 2
УКУПНО	6	23	12	/	1	36	4	5	4	4	3	2	4	4	4	2

Кључни појмови: стварање, свет, Бог, човек, Литургија, Васкрсење, љубав, заједница, дарови, икона, молитва, чување.

Редни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
I	По завршетку теме ученик ће бити у стању да: <i>Когнитивни аспект:</i> •сагледа садржаје којима ће се бавити настава	УВОД	Реализацијом програма у 3. разреду треба да се покаже: да свет није самобитан, већ да га је створио Бог Отац слободно, из љубави, и то као конкретне врсте и бића и да постојање света зависи од воље другог, односно од Божије воље.	<i>Компетенција за учење</i> •Има позитиван и одговоран однос према учењу.	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство

	<p>Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе;</p> <ul style="list-style-type: none"> •уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •жели да активно учествује на часовима верске наставе. 		<p>Овим се постиже веома важан услов за даље разумевање хришћанске науке, а што се огледа у следећем:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Бог је створио свет као конкретне врсте ни из чега (узрок постојања света јесте Божја слобода); •Последице створености по природу и њено постојање (конкретност врста и бића значи њихову међусобну раздјељеност – индивидуалност, али и њихову потенцијалну пропадљивост, смрт); •Бог Отац је слободно и из љубави створио свет заједно са Сином и Духом, са жељом да свет вечно постоји у заједници слободе и љубави с Богом преко човека; •Стварање човека на крају свега створеног по “икони и подобију Божјем” (разлика између човека и осталих бића); •Циљ стварања човека је да се брине о природи и да сједини свет с Богом; •Евхаристија као свет у малом (Литургија као сједињење свих створења преко човека с Богом Оцем); •Стварање света и човека у православној иконографији; 	<p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. 	<p>Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учење у богослужбеном животу Цркве.</p> <p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><i>Врсте наставе</i></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (34 часова) ● практична настава (2 часа) <p><i>Место реализације наставе</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Теоријска настава се реализује у учионици; ● Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању.
II	<ul style="list-style-type: none"> •препознати неке елементе библијске 	БОГ СТВАРА	1. Чињеницом да је Бог створио свет слободно, указујемо на то да је биће,	<i>Компетенција за</i>	Током реализације програма наставе и учења примењиваће се следећи поступци,

<p>повести о стварању света;</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести; • моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву; • моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом; • моћи да разуме да се права слобода изражава као љубав према другим људима, природи и Богу; • уочити да је човек сличан Богу. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и 	<p>СВЕТ И ЧОВЕКА</p>	<p>односно постојање природе, израз слободе једне личности, односно личности Бога. Тиме се биће, односно постојање, ослобађа нужности, тј. природне детерминисаности и постаје израз слободе личности.</p> <p>2. Будући да је Бог Отац створио свет из љубави, то значи да је тај свет Богу врло драг и да га је створио да буде вечан. Зато уништавање природе значи грех и мржњу према Творцу.</p> <p>3. Стварање света ни из чега, као скуп конкретних врста и бића која су раздвојена међу собом временски и просторно, указује да су створена бића друге природе у односу на Божанску (нису створена из Божије природе, створена су ни из чега) и да су зато смртна по природи. Свет, зато што је створен ни из чега, не може постојати сам за себе, мимо заједнице са Богом, зато што створена бића немају природних сила које би могле да их држе у бескрајном постојању, осим Божије воље. Раздвојеност бића по природи указује на присутност смрти унутар створене природе јер смрт није ништа друго до природна, просторно-временска раздвојеност једног бића од другог, и зато њено превазилажење претпоставља јединство створених бића и међу собом.</p>	<p><i>учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, 	<p>начини и облици рада:</p> <p>- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <p>- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p>
---	-----------------------------	--	--	--

	<p>Богу;</p> <ul style="list-style-type: none"> • развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи. 			<p>конструктиван и аргументован начин.</p> <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством. 	
--	--	--	--	---	--

<p>III</p>	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; •препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету; •увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; •увидети да Бог жели да свет постоји вечно; •увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздељени; •увидети различитост која постоји између Бога и створеног света; •знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет; •упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету; 	<p>БОГ НАС ВОЛИ</p>	<p>4. То што је Бог на крају створио човека по “икони и подобју Божијем”, указује на то да природа не може вечно да постоји без човека, односно без личности, да је човек створен са циљем да он сједини сва бића међу собом и да их сједини са Богом тако што ће се сам сјединити с Њим. Човек је икона Божија и разликује се од свих других бића зато што је слободан - личност, односно што има моћ да преко слободе, изражене као љубав према другим бићима, чини та бића апсолутним, непоновљивим и делом своје личности. Истовремено, човек као личност, тј. У заједници слободе изражене као љубав према Богу, постаје и део Божије личности, а преко човека то постаје и читава природа. У том искуству љубави према другој личности човек је једино биће које види ограниченост и смртност створене природе, односно њену угроженост небићем. Зато тежи да такво стање превазиђе, услед чега се јавља потреба за Богом и заједницом с Њим, али из такве тежње проистиче и стварање историје, уметности, односно стварање цивилизације. Овде би, на основу чињенице да је Бог, створивши човека, дао заповест Адаму да не једе од дрвета познања, требало указати још и на то да је лично сједињење створене природе с Богом, а самим тим и њена бесмртност, зависило и од човека и његове слободе, а не само од Бога. Односно, да савршенство света, његова</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учење у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на 	<p>-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>- У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>-Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>
------------	---	---------------------	--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом; • упознати садржај молитве Анђелу чувару; • усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају“. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; • бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит). 		<p>бесмртност, није дата природи од Бога на почетку, приликом стварања природе, односно није уметнута у створену природу по природи, већ је дата као могућност преко човека и његове слободе, под условом да то човек слободно и прихвати.</p>	<p>личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе.</p> <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. 	
IV	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; • проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; • уочити да нема љубави 	ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА	<p>За реализацију овог програма треба користити: дечја искуства која указују на</p> <p>то да кад нешто из љубави направимо, онда је то за нас најлепше; да нам је увек</p> <p>тешко кад се растајемо од оног кога волимо, као и да кад волимо неког, не</p> <p>примећујемо да нам нешто недостаје, односно у тој личности</p>	<p><i>Одговорно учење у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција</i></p>	<p>-Вредновање самосталног рада ученика;</p> <p>-Праћење рада на часу;</p> <p>-Комбиновање више врста дидактичког материјала;</p> <p>-Илустрација, шеме, мапа ума;</p> <p>-ППТ презентације;</p> <p>-Коришћење веб алата;</p>

	<p>без служења ближњима;</p> <ul style="list-style-type: none"> •упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •бити подстакнут да љубав препознаје као служење; •знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим. 		<p>као да је све садржано. Треба градити свест о томе да је вера човека у бесмртност основ целокупне људске прогресивне цивилизације. У реализацији програма треба пре свега имати на уму литургијско искуство постојања света, као заједнице с Богом преко једног човека, Исуса Христа, начелника на Литургији.</p>	<p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p>	
V	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати да је Литургија захвалност Богу; • уочити да се захвалност 	<p>ЛИТУРГИ- ЈА ПРЕОБРА- ЖЕНИ СВЕТ</p>	<p>Тему Стварање човека... треба обрадити такође на основу Св.Писма, али за њено тумачење треба користити и другу помоћну литературу. Оно што је важно да ученици уоче у вези са стварањем човека јесте то да је човек у</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовише позитивне вредности друштва 	<p>У раду са ученицима користиће се разноврсни облици рада прилагођени садржајима који се обрађују:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Фронтални; -Индивидуални;

	<p>Богу показује кроз наше дарове;</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом; • увидити везу Литургије и спасења човека и света; • проширити своја знања о празнику Васкрсења; • увидити шта за створену природу значи Христово Васкрсење; • усвојити текст и мелодију песме „Људи ликујте“ <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; • бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својим ближњима. 		<p>природној вези са свим оним што је Бог претходно створио, као и да се разликује од свих створених бића. Та разлика се огледа и у томе што је човек слободан, а та слобода се манифестује на тај начин што човек жели да постоји слободно у односу на природу која га окружује, као и у томе да кад човек воли једно биће, онда жели да то биће буде вечно, односно бесмртно, и зато се не мири са његовом смрћу и губитком; да је човек створен на крају и да има свој задатак због кога је створен, а то је да се брине о свим створењима, да их сједини са собом, а на крају и са Богом, на тај начин што ће он сам бити у јединству с Њим.</p>	<p>у различитим активностима.</p> <p><i>Одговоран однос према здрављу</i></p> <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p>	<p>-Дијалогски;</p> <p>-Тимски;</p> <p>-Групни;</p> <p>-Илустративни;</p> <p>-Практични.</p>
VI	<i>Когнитивни аспект:</i>	ЧОВЕК И	Тему Евхаристија као свет у малом треба реализовати кроз опис	<i>Одговорно учење у демократском</i>	Евалуација наставе

<ul style="list-style-type: none"> • препознати личну одговорност за творевину; • увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет; • увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека; • препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света; • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут на очување природе и своје животне средине; • бити подстакнут да гледа на природу као на Божју творевину; • Ученици ће бити подстакнути да уреде 	<p>ПРИРОДА</p>	<p>литургијске структуре на основу кога ће се закључити да је човек створен са циљем да уједини сву природу и да је преко себе сједини са Богом чиме ће се превазићи смрт у природи, што значи да је човек створен да буде свештеник у природи. Опис Литургије треба довести у везу са описом стварања света и човека који се налази у 1.Мој.1и2. Православна иконографија природу увек доводи у везу са човеком и зависност од човека. Показујући иконе ученицима, треба указати на оне елементе који то потврђују. Природа никад није насликана као самостална, већ су, на пример, планине, као и дрвеће, увек нагнути ка центру иконе где је Христос или неко од светитеља.</p>	<p><i>друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву; • Негује своју националну културну баштину и активно учествује у интеркултуралном дијалогу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уме да саслуша излагање саговорника до краја и без упадица. <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p> <p><i>Дигитална компетенција</i></p>	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова. <p>Оцењивање</p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика;
--	----------------	--	---	---

школски простор изабраним радовима везаним за стварање и очување света.					
--	--	--	--	--	--

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Природа и Друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Народна традиција, Чувари природе.

Активности у наставном процесу	
Активности наставника	Активности ученика
<ul style="list-style-type: none"> • испитује предзнања ученика; • упознаје се са интелектуалним могућностима ученика; • развија и одржава комуникацију; • подстиче интеракцију, пружа повратну информацију; • уважава и реагује на потребе групе и појединаца; • дели одговорност • одабира поступке за наставни рад; • прилагођава методе и облике рада индивидуалним способностима деце; 	<ul style="list-style-type: none"> • слободно изражавање мишљења и ставова; • усваја-сазнаје; • развијање вештина комуникација; • повезивање сопственог искуства са тематиком; • дискусија; • слуша • посматра; • црта; • рецитије; • упоређује;

<ul style="list-style-type: none">•организује наставне активности;•организује посете православним храмовима	<ul style="list-style-type: none">•смишља;•доцртава;•слаже;•разговара;•решава;•испуњава;•пише;•посећивање верских институција;•организовање квизова;•израда радова и панона.
--	---

План провере оставрености исхода				
Шта пратимо		Поступак оцењивања	Иструенти оцењивања	Време
Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака.	Непосредно опиисно оцењивање ученика може се вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Усмено испитивање; ● Писмено испитивање; ● Посматрање понашања ученика; ● Редовно доношење домаћег задатка; ● Прегледање свеске; ● <u>Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима</u> <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <p>-лако логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>-показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања;</p> <p>-показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.</p> <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <p>-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p>	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		-Комисија ученика и Наставника.	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.	Пресек стања по тромесечју
		-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту

<p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <p>-у довољној мери покаује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби
	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају . - Провера знања које ученици	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...) Хоризонтално и вертикално повезивање градива -Број и квалитет добровољног учешћа	По потреби

		усвајају на часу и испитивање ставова. -Формативно оцењивање.	у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	
Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)	Вођење евиденције од стране наставника: -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта	На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима .

Пројекат у настави

У плану је наставак пројекта на тему „Сачувајмо наше писмо-ћирилицу.“ Подстакнути темама конкурса „Колевка“ и „Моја отаџбина Србија“ имамо за циљ да ђацима приближимо сам настанак нашег писма као и потребу да се оно сачува јер само писмо једног народа чини његов идентитет. Реализацији теме учествују чланови стручног већа друштвених наука. У разматрање теме узимају се историјски подаци о настанку писма, реформа правописа, саме историјске ситуације, значај писма данас, читање текстова филолога на дату тему, ћирилични натписи...

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ:	Пружање помоћи у савладавању програма и учењу ученицима који спорије усвајају знања из Српског језика и математике или су били одсутни са часова, као и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.
Разред:	Трећи
Годишњи фонд часова:	36 часова

СРПСКИ ЈЕЗИК

Ред. број	Наставна тема	број часова
1.	КЊИЖЕВНОСТ	3
2.	ЈЕЗИК	7
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	8
Укупно		18

НАПОМЕНА: Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.

МАТЕМАТИКА

Ред. број	Наставна тема	број часова
1.	БРОЈЕВИ	12
2.	ГЕОМЕТРИЈА	4
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	2

Укупно

18

НАПОМЕНА: Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ:	Оспособљавање ученика за решавање проблема, односно моделовање проблемских задатака. Развијање способности уочавања битног у задатку, развијање тачности и прецизности при раду, оспособљавање ученика за самостално решавање задатака датих у сложенијој текстуалној форми. Развијање закључивања, елемената критичког и стваралачког мишљења.
Разред:	Трећи
Годишњи фонд часова:	36 часова (1 час недељно)

Наставна тема: СКУП ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА

Садржај (наставне јединице)	Задаци	Активности, методе	Средства	Праћење
Нумерација вишецифрених бројева Рачунске операције и њихова примена Зависност резултата и њихових компоненти Бројевни ребуси - дешифровање операција Магични квадрат и друге шеме Математичка укрштеница Логички задаци - задаци досетке Бројење и размештање фигура Логички задаци Комбинаторни задаци Решавање сложених задатака помоћу дужи	Нумерише вишецифрене бројеве Записује природне бројеве у облику збира вишеструких декадних јединица Приказује бројеве на бројевној полуправи употребом знакова $<$, $>$, $=$ и \neq Зна писмено да сабира и одузима до 1000 Зна да множи и дели са остатком и без остатка до 1000 Зна особине рачунских операција, приоритет операција и употребу заграда Зна да решава разломке Разуме и зна да решава текстуалне задатке који се свode на основне рачунске радње и при томе уме да користи слова за запис непознатог броја Решава једноставне проблем ситуације Решава једноставне логичко-комбинаторне проблеме	Посматрање Графичко представљање Разговор Цртање Писање Индивидуални подстицај Аналитичко-синте тичка Истраживачка	Апликације Графофолије Дидактички материјал Уџбеник Креде у боји Оловке у боји Дијаграмске слике Прибор за цртање Презентације Припремљени задаци Натавни листови Радне свеске	посматрање праћење ангажовања ученика белешке

Наставна тема: **МЕРЕЊЕ И МЕРЕ**

Садржај (наставне јединице)	Задаци	Активности, методе	Средства	Праћење
<ul style="list-style-type: none"> - Проблеми мерења - Проблеми превозења и размештања предмета 	<ul style="list-style-type: none"> - Упоредује површи фигура - Решава једноставне проблем ситуације - Решава једноставне логичко-комбинаторне проблеме 	<ul style="list-style-type: none"> Посматрање Графичко представљање Разговор Цртање Писање Индивидуални подстицај Аналитичко-синтетичка Истраживачка 	<ul style="list-style-type: none"> Апликације Дидактички материјал Уџбеник Оловке у боји Дијаграмске слике Прибор за цртање 	<ul style="list-style-type: none"> посматрање праћење ангажовања ученика белешке

Наставна тема: **ГЕОМЕТРИЈА**

Садржај (наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Активности, методе	Средства	Праћење
<ul style="list-style-type: none"> - Квадрат ,правоугаоник и троугао - обим - Квадрат и правоугаоник - резање и састављање - Конструкција троугла и круга -Цртање и уочавање правих и нормалних линија 	<ul style="list-style-type: none"> - Израчунава обим правоугаоника, троугла и квадрат - Користи јединице мере за дужину - Решава проблемске ситуације - Решава логичко-комбинаторне проблеме - На основу податак конструише троугао и круг - Препознаје и зна да нацрта паралелне и нормалне праве 	<ul style="list-style-type: none"> Посматрање Графичко представљање Разговор Цртање Писање Индивидуални подстицај Аналитичко-синтетичка Истраживачка 	<ul style="list-style-type: none"> Апликације Дидактички материјал Уџбеник Оловке у боји Дијаграмске слике Прибор за цртање 	<ul style="list-style-type: none"> посматрање праћење ангажовања ученика белешке

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ (1 час недељно, 36 часова годишње)

Ред. број	Наставна тема	број часова
1.	ЈА И ДРУГИ	9
2.	БОНТОН	16
3.	МОЈА ОСЕЋАЊА И ЈА	11
Укупно		36

Назив предмета **ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ**

Циљ Поштовање договора о правима којих треба да се придржавају сви ученици. Оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствена осећања и потребе и њихову међусобну повезаност; да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге.

Разред Трећи

Годишњи фонд часова 36 часова

Ред. број	Активности	број часова
1.	Подстицање договора и сарадње	3
2.	Дечја права и подстицање за активну партиципацију у животу школе	8
3.	Здравствено васпитање	10
4.	Сазнање о себи и другима, самопоштовање и самопоуздање	3
5.	Адаптација на школу и социјална интеграција	6
6.	Развијање и његовање људских вредности	6
		36

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Активности ученика	дефинише, идентификује, именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, објашњава, планира, пише, преформулише, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања.
Активности наставника	припрема, организује, посматра, прати, објашњава, помаже, показује, води, подстиче, предвиђа
Методе, поступци и техника наставе, облици рада	<p>Сврха ових активности је подршка прилагођавању ученика трећег разреда на школску средину и заједницу, као и задовољавање њихових интересовања, дружење са вршњацима кроз заједнички рад, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго. Активности треба тако организовати да ученици имају што више могућности за активно учешће, за креативно испољавање, за интеракцију са другим ученицима, коришћење различитих извора информација и савремених технологија. Резултате рада ученика треба учинити видљивим јер се на тај начин обезбеђује мотивација и задовољство учесника активности. Бројни су начини на које је могуће то остварити, као на пример: организовање представа, изложби, базара, објављивање на сајту школе, кроз смотре стваралаштва, спортске сусрете и друго. Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости уз обавезу поштовања и уважавања других и другачијих погледа и мишљења. Његова улога је и да обезбеђује наставна средства или упућује ученике да их сами пронађу. За овај програм посебно су погодне информације које нуди сама локална заједница нпр. локалне новине, телевизија и радио, информације на сајтовима, различити плакати и лифлети које прави дом здравља, музеј, галерија, туристичка агенција, спортски клуб...</p> <p>У овом програму продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте: постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања и друго. Они се могу користити у току рада на неком садржају као вид документовања процеса.</p> <p>Наставници су у прилици да бирају: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције као и да сами осмисле неке друге активности, као и да примењују различите интерактивне облике рада као и да бирају и користе одговарајуће методе и технике.</p>

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

ДРУШТВЕНЕ, ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНЕ, СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ (36 часова годишње)*(области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта)*

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
<u>Друштвене активности</u> Радионице ?Школа без насиља? Активности поводом обележавања: Дан планете Земље, Дан воде, Дан борбе против пушења, Дан заштите животне средине	5	- израда паноа - посете - изложбе	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Сарадња са локалном заједницом - Развијање свести о здравом начину живота - Поштовање разлика и уважавање својих и туђих потреба
<u>Техничке активности</u> - Уређење школског простора - Израда честитки поводом значајних датума	6	- чишћење -купљење папирића -сечење, лепљење, цртање, сликање	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Развијање креативности, стваралачког рада, уредности, прецизности, изграђивање личних критичких ставова према загађењу животне средине
<u>Хуманитарне активности</u> - Акције поводом Дечје недеље - Јесењи крос - Сарадња са Црвеним крстом и Дечјим диспансером - Помоћ болесном другу - Помоћ старим особама	5	- прикупљање новца,школског прибора, играчака? - припреме за крос - посете	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Развијање хуманог односа - Поштовање разлика и разумевање туђих потреба - Развијање такмичарског духа
<u>Спортске активности</u> Организовање спортских такмичења - одељенска - међуодељенска - међушколска	10	- игра -различити облици кретног изражавања	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Развијање такмичарског духа - Развијање моторике спретности, физичких способности

<u>Културне активности</u> Посете: - позоришту - музеју - учествовање у активностима поводом школских празника	10	-посете културним установама - јавни наступи -припрема за такмичење рецитатора	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Развијање опште културе - Развијање и подстицање стваралачке активности - Развијање оригиналности, маште, смисла за лепо
--	----	--	--	--

ОДЕЉЕЊСКО ВЕЋЕ

Активности	Носиоци и начин реализације
Израда програма рада Вођење школске и педагошке документације Избор семинара и израда плана стручног усавршавања Договор о планирању посета родитеља часовима Учешће у хуманитарним акцијама Договор о обележавању Дечје недеље Обележавање Дана школе, Светог Саве и других значајних датума Анализе постигнућа ученика на контролним вежбама и тестовима Припрема за извођење излет Извештај о раду Већа у текућој школској години Анализа успеха и владања ученика према стандардима постигнућа: Праћење, вредновање и оцењивање ученика, дисциплина и реализација наставног програма и васпитног рада Стручно усавршавање у установи	Сасанци Одељењског већа, размена искустава и запажања, предавања у оквиру стручног усавршавања у установи. Реализатори: Члаљнови Већа стручни сарадници,

САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА

Активности	Носиоци и начин реализације
------------	-----------------------------

Упознавање родитеља са наставним програмом, школским календаром, организацијом рада школе, правима и обавезама ученика, Правилником о заштити деце од насиља, начином праћења и вредновања постигнућа ученика Избор представника Савета родитеља Термини за индивидуалне контакте Анализа постигнутог успеха и владања ученика Предавања за родитеље	Родитељски састанци и индивидуални разговори Учитељи, стручни сарадници, директор, родитељи
--	---

ПРОГРАМ ЈЕДНОДНЕВНОГ ИЗЛЕТА

Предлог садржаја:

1. Ужице - Јагодина (полазак са договореног место у јутарњим сатима)

2. Посета Музеју воштаних фигура
3. Обилазак Зоолошког врта
4. Разгледање Аква-парка
5. Слободно време за игру у парку

Садржаји, места и објекти које треба посетити	Број дана	Активности и поступци наставника	Активности ученика	Образовно-васпитна област	Циљеви и задаци садржаја програма
Посете: Посета Музеју воштаних фигура Обилазак Зоолошког врта Разгледање Аква-парка Слободно време за игру у парку	1	<ul style="list-style-type: none"> - организовање - информисање - обезбеђивање безбедности ученика - разговор - предавање - показивање - указивање - објашњавање - међупредметно повезивање - развијање сазнајних интересовања, моралних, естетских и др. квалитета личности ученика - боље међусобно упознавање (наставник-ученици) 	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - проучавање - слушање - упоређивање - дружење - боље међусобно упознавање (ученици наставник и ученика међу собом) - разговор (постављање питања и давање одговора) - упознавање - усвајање знања - проширивање знања, искустава - утврђивање и конкретизација знања 	Српски језик Природа и друштво Ликовна култура Физичко васпитање Музичка култура	<ul style="list-style-type: none"> упознавање на терену онога што су ученици сазнали о животињама које не живе на нашем подручју - упознавање различитих начина уметничког изражавања - разгледање терена за спорт и рекреацију - боравак у природи

ПРОГРАМ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Место реализације: дечије одмаралиште Митровац-Тара

Време реализације: у зависности од слободних термина у одмаралишту, Настава у природи ће се реализовати у временском периоду мај – јун 2023. године.

Тематска структура програма наставе у природи

Наставне области	бр ој ча со ва	Активности ученика у образовно – васпитном раду	Основне методе и начини рада у току реализације	Циљеви и задаци садржаја програма
СРПСКИ ЈЕЗИК	5	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - причање - постављање питања - описивање - писање - читање 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - текстуална - писаних радова - излагања - демонстративна - кооперативна 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање способности посматрања и доживљавања лепог у природи и сталних промена у њој - Богаћење речника - Упућивање ученика да доживљено исказују речима и сликом - Овладавање основним облицима језичког изражавања и даља усавршавања и неговање језичке културе
МАТЕМАТИКА	5	<ul style="list-style-type: none"> - упоређивање - процењивање - израда задатака - уочавање - мерење - закључивање 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - демонстративна - писаних радова - текстуална - практичних радова - кооперативна 	<ul style="list-style-type: none"> - стицања знања неопходних за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу; - Примена стечених знања о мерењу и јединицама мера - Да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;

ПРИРОДА И ДРУШТВО	3	<ul style="list-style-type: none"> - уочавање сличности и разлика - препознавање - именоване - одржавање хигијене 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - демонстративна - очигледности - практичних радова - писаних радова - експериментална - кооперативна - амбијентална 	<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање дечијих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама и ситуацијама у окружењу; - Подстицање и развијање истраживачких активности деце; - Развијање одговорног односа према окружењу - Уочавање и именоване различитих временских промена - Развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе
МУЗИЧКА КУЛТУРА	2	<ul style="list-style-type: none"> - Певање - играње - слушање 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - демонстративна - кооперативна 	<ul style="list-style-type: none"> - Извођење народних дечјих игара - Развијање осећаја за ритам и мелодију - Подстицање расположења и ведрине
ФИЗИЧКО ВАСПИТА ЊЕ	5	<ul style="list-style-type: none"> - Шетање - трчање - такмичење - савладавање природних препрека - одржавање личне хигијене 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - дијалoшка - практично вежбање 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање издржљивости и упорности - Развијање хигијенских навика ради ефикаснијег очувања здравља, повећања отпорности организма од штетног утицаја савременог начина живота - Развијање координације, гipкости, равнотеже и експлозивне снаге - Развијање такмичарског духа
ЛИКОВНА КУЛТУРА	2	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - прикупљање - обликовање - цртање 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - демонстративна - експериментална - практичних радова - кооперативна 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање код ученика смисла за спајање различитих материјала и предмета како би добили нову, занимљиву целину, и то посматрањем и прикупљањем материјала и предмета из непосредног природног окружења - Подстицање оригиналности и креативности код ученика

<p>ДИГИТАЛНИ И СВЕТ</p>	<p>1</p>	<p>-креира једноставан графички дигитални материјал, -проналази, активно слуша, поставља питања, -преузима одговорност, посматра, истражује, -сарађује, упоређује, договара се, планира, проналази решења, лува личну безбедност и безбедност уређаја</p>	<p>-искуствене методе наставе; - практичан рад – (истраживање и откривање), -метода усменог излагања, -илустративно-демонстративна, - метода разговора, метода рада на тексту и са визуелним материјалима, - учење помоћу примера, -учење примењивањем, коришћења информационих технологија, - проблемска и истраживачка настава</p>	<p>-развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.</p>
------------------------------------	----------	---	--	---

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	1	<ul style="list-style-type: none"> - Причање - препознавање својих осећања и осећања других 	<ul style="list-style-type: none"> - дијаложка - демонстративна - кооперативна 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање другарства и пријатељства - Поштовање разлика - Уважавање својих и туђих потреба - Развијање толеранције и сарадње
Области	број часова	Активности у образовно – васпитном раду	Основне методе и начини рада у току реализације	Циљеви и задаци садржаја програма
ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИ НЕ	3	<ul style="list-style-type: none"> - Причање - размена искустава - учење правила понашања 	<ul style="list-style-type: none"> -излагања -демонстративна -дијаложка 	<ul style="list-style-type: none"> - Прилагођавање новим условима живота - Подстицање на културно понашање у различитим ситуацијама (у посети, шетњи, у ресторану, купатилу, соби, продавници) - Развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности
ПЕШАЧКИ ИЗЛЕТИ рекреативно – сазнајног карактера	7	<ul style="list-style-type: none"> - Шетање - уочавање - учење - препознавање - прикупљање 	<ul style="list-style-type: none"> - излагања - дијаложка - очигледности - практичних радова 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање правилног односа према природи и њеном очувању - Развијање спретности - Стицање нових знања - Боравак на чистом ваздуху ради очувања здравља

<p>КУЛТУРНО – ЗАБАВНЕ АКТИВНО СТИ</p>	<p>7</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Играње - певање - креирање имитирање - такмичење у знању, умењу и вештинама 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - практичних радова - игра улога - игров.активности 	<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање оригиналности и креативности - Препознавање склоности ученика и карактеристичних особина - Неговање лепоте и задовољства у дружењу
--	----------	--	---	---

НАПОМЕНА:РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЕ У ПРИРОДИ И ЕКЗУРЗИЈЕ РЕАЛИЗОВАЋЕ СЕ У ЗАВИСНОСТИ ОД ЕПИДЕМИОЛОШКЕ СИТУЦИЈЕ ВИРУСА КОВИД-19.